

II.

B. ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ 1912 – 1954

1. ΛΑΜΠΡΟΥ Ν. ΛΑΜΠΡΟΣ (1876 - 1946)

01/04/1914 – 1918

1918 – 15/12/1923

1927 – 1929

01/09/1929 – 31/03/1934

ΛΑΜΠΡΟΣ Ν. ΛΑΜΠΡΟΥ

Ο Λάμπρος Λάμπρου ή «Λαμπράκης» γεννήθηκε στον Τύρναβο το 1876 τελειώνοντας το δημοτικό σχολείο Τυρνάβου και το γυμνάσιο Λάρισας. Σπούδασε ιατρική παίρνοντας το πτυχίο του με άριστα το 1899. Την ίδια χρονιά ανακηρύχθηκε διδάκτορας της χειρουργικής και μαιευτικής στο Πανεπιστήμιο. Άσκησε το επάγγελμα του γιατρού στον Τύρναβο μέχρι του θανάτου του.

Διετέλεσε πέμπτος και τελευταίος Πρόεδρος της τέως Κοινότητας Τυρνάβου (θεσμός παράλληλος της Δημαρχίας) από το 1910 (;) – 1912, οπότε καταργήθηκε ως θεσμός στο πλαίσιο της ανασυγκρότησης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από τον Ελευθέριο Βενιζέλο.

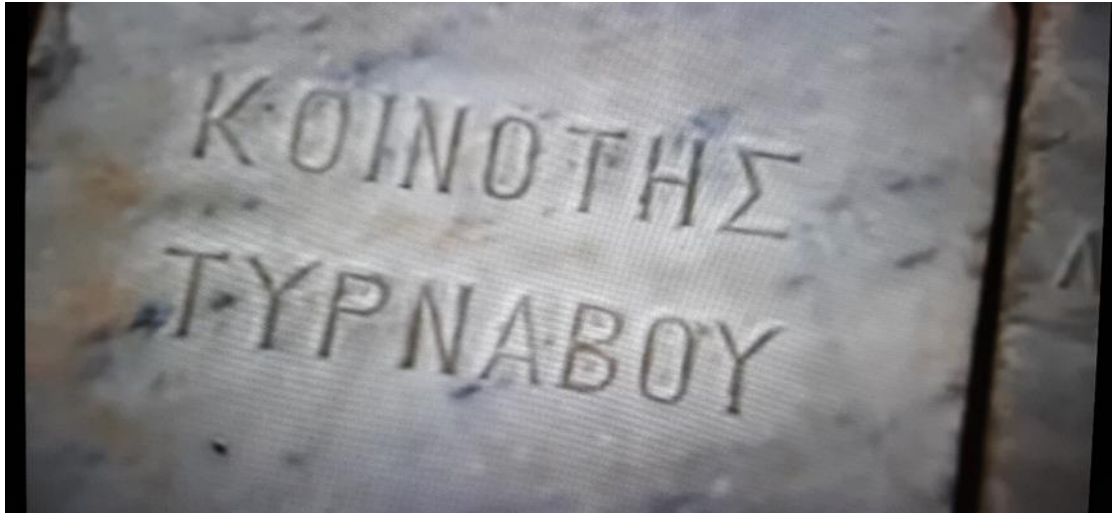
Ο Λάμπρου Λάμπρος διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου (νόμος ΔΝΖ' (4057)/1912, ΦΕΚ 58 Α') από 1/4/1914 έως 16/12/1923 και από το 1927 έως 31/3/1934. Το 1923 εκλέχθηκε Βουλευτής Τυρνάβου (Α.Μ. 846) με θητεία που διήρκησε από 16/12/1923 – 30/09/1925.

Το 1911, ο Λάμπρου Λάμπρος ως Πρόεδρος της παλιάς αυτής Κοινότητας Τυρνάβου, ήρθε σε συμβιβασμό σε αγωγή του ενοριακού Ναού Αγίου Αθανασίου Τυρνάβου και του εκκλησιαστικού του συμβουλίου, με αποτέλεσμα όλη η ακίνητη περιουσία του Αγίου Αθανασίου να περιέλθει στην ιδιοκτησία της παλιάς Κοινότητας Τυρνάβου και στη συνέχεια του Δήμου Τυρνάβου.

Επί της Προεδρίας του, η Κοινότητα Τυρνάβου τον Δεκέμβρη του 1916, φέρεται να εμπλέκεται σε ένα σοβαρό πολιτικό θέμα της τότε κεντρικής πολιτικής σκηνής: την 12^η Δεκεμβρίου 1916 «ρίχνεται» το ΑΝΑΘΕΜΑ στον Βενιζέλο από τους αντιβενιζελικούς.

Με πρωτοβουλία και καθοδήγηση της Εκκλησίας και του Αρχιεπισκόπου Θεόκλητου Α' σε συγκέντρωση που οργανώθηκε στο Πεδίον του Άρεως, χιλιάδες κόσμου, μέλη της Ι. Συνόδου, πολιτικοί, οργανωμένοι σύλλογοι κ.λπ. περνούσαν και έριχναν από τον χώρο χιλιάδες πέτρες με χαραγμένη τη λέξη «Προδότης».

Στα γεγονότα αυτά φέρεται να έλαβαν μέρος εκτός όλων των άλλων, δυστυχώς Δήμοι και Κοινότητες από ολόκληρη την ελληνική επικράτεια στέλνοντας πέτρες με χαραγμένο το όνομα τους εκφράζοντας έτσι την επιλογή τους υπέρ της μιας παράταξης... Μεταξύ των πολλών Δήμων & Κοινοτήτων φέρεται να συμμετείχε και η Κοινότητα Τυρνάβου.

Φωτο: Η φερόμενη πέτρα του Αναθέματος της Κοινότητας Τυρνάβου

Η διαμάχη στο εσωτερικό της χώρας για το αν η Ελλάδα έπρεπε να συμμετάσχει με το πλευρό της Αντάντ στο Α΄ Π.Π. ή να παραμείνει ουδέτερη, ήταν η κύρια αιτία του Εθνικού Διχασμού. Μέσα από μια σειρά γεγονότων η χώρα μας διχάστηκε σε δύο στρατόπεδα: από τη μία πλευρά ο ξενόφερτος Βασιλέας Κωνσταντίνος με τον αυλόδουλο Ι. Μεταξά που υποστήριζαν την ουδετερότητα -γεγονός που ευνοούσε την Γερμανία του Κάιζερ- και από την άλλη το «κράτος της Θεσσαλονίκης» και την «Κυβέρνηση Εθνικής Αμύνης» με επικεφαλής τον Ελ. Βενιζέλο που επιθυμούσε να βγει στον Α΄ Π.Π. στο πλευρό της Αντάντ.

Φωτο: Η μοναδική φωτογραφία ντοκουμέντο από τον σωρό του Αναθέματος

Ο λόγος που πιθανόν να οδήγησε την Κοινότητα Τυρνάβου δια του Προέδρου της να λάβει μέρος στην πολιτική αυτή διαμάχη τασσόμενος με το μέρος του Βασιλιά και του Ι. Μεταξά κατά τον «Εθνικό Διχασμό» των Ελλήνων, εν μέσω μιας πολιτικής και κοινωνικής αστάθειας που επικρατούσε στη χώρα και με την κοινωνία διαιρεμένη σε δύο στρατόπεδα, ήταν η αντίθεση στην πολιτική του Ελ. Βενιζέλου.

Ωστόσο το θέμα με τους 280 λίθους των Δήμων και Κοινοτήτων που εκτίθενται στο Μουσείο Βενιζέλου στη Χαλέπα, αμφισβητείται από τον Γιώργο Θ. Μαυρογορδάτο ιστορικό, τ. καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών.

Κατά την θητεία του το 1922–1923 στον Τύρναβο εγκαταστάθηκαν 1.195 πρόσφυγες από την Μικρά Ασία και τον Πόντο, οδυνηρό αποτέλεσμα της Μικρασιατικής Καταστροφής.

Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία του τότε Υπουργείου Υγιεινής, Πρόνοιας και Αντιλήψεως – Τμήμα Στατιστικής, στην διενεργηθείσα Απογραφή Προσφύγων τον Απρίλιο του 1923 στην Επαρχία Τυρνάβου εγκαταστάθηκαν συνολικά 2.137 πρόσφυγες.

Αρχικά οι πρόσφυγες φιλοξενήθηκαν σε σχολεία που μετατράπηκαν σε κατοικίες τους, ενώ αργότερα αποκαταστάθηκαν με την συνδρομή του ελληνικού κράτους....

Ο Αθαν. Μουλούλης αναφέρει σχετικά «*Μουσείον. — Εις το ημιγυμνάσιον υπήρχεν και Μουσείον αναγλύφων εξ επιγραφών πολλών χρονολογούμενων από του 4ου π. Χ. αιώνας. Υπήρχον και κτερίσματα και ανάγλυφοι κεφαλαί, των οποίων μια έφερε τον Θεσσαλικόν πέτασον, αλλ' εχάθησαν κατά το 1922-1923, οπότε τα σχολεία μετεβλήθησαν εις κατοικίας προσφύγων. Ο Διευθυντής του ημιγυμνασίου Κ. Τσιμπλούλης έχει σήμερα την φροντίδα του Μουσείου ως έκτακτος επιμελητής αρχαιοτήτων*».

Το 1927 ο Τύρναβος ηλεκτροφωτίζεται. Τον Γενάρη του 1927 εγκαινιάζεται η λειτουργία του ηλεκτροφωτισμού της πόλης από την συσταθείσα ανώνυμη εταιρεία ηλεκτροφωτισμού, στην οποία η Κοινότητα Τυρνάβου είναι ο κυριότερος μέτοχος.

Στα ιδρυτικά μέλη περιλαμβάνονταν εκτός του Προέδρου της Κοινότητας Τυρνάβου Λάμπρου Ν. Λάμπρου, μεταξύ των άλλων και οι : Νιάνιος Κ. Πρόεδρος, Ανδρ. Δ. Καράσσοις γιατρός, Πέτρος Δ. Εμμανουήλ εμποροκτηματίας, Δημ. Π. Βασιλείου Αλευροβιομήχανος, Νικ. Κ. Μπαφάλης εμποροκτηματίας, Ιωάν. Κ. Κόντος μεταξουργός κλπ.

Η ηλεκτρική εταιρεία στεγάζονταν σε κτίριο όπου σήμερα έχει ανεγερθεί το νέο δημοτικό κατάστημα επί της οδού Καραολή – Δημητρίου. Λειτουργήσε μέχρι το 1952, οπότε την ηλεκτροδότηση ανέλαβε εφεξής η ΔΕΗ.

Ο Αθαν. Μουλούλης μας πληροφορεί επίσης ότι «*Από το 1927 ο Τύρναβος ηλεκτροφωτίζεται παρ' ανωνύμου μετοχικής εταιρείας με κεφάλαιον πλέον του ενός εκατομμυρίου δραχ. εις μετοχάς των 200 δραχ. αγορασθείσας παρά των κατοίκων. Ο κυριώτερος μέτοχος της Εταιρείας είναι η Κοινότης. Και ο Αμπελών (Καζακλάρι) ηλεκτροφωτίζεται επίσης*».

Επί Προεδρίας του και με επιστασία του Δήμου, κτίστηκε ξανά ο Ι.Ν. του Αγίου Αθανασίου στο δημοτικό νεκροταφείο το 1928-1929.

Το 1929 ένα σημαντικό γεγονός για τον Τύρναβο είναι η ίδρυση στην Αθήνα της «*Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας των Θεσσαλών*» στην οποία συμμετέχουν ως ιδρυτικά μέλη μεταξύ των άλλων και ο Τυρναβίτης Αχιλλέας Τζάρτζανος (Τέως Εκπαιδευτικός Σύμβουλος, Πρόεδρος της συντακτικής επιτροπής των Θεσσαλικών Χρονικών και μέλος του πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου), ο Πελοποννήσιος Γεώργιος Ροδόπουλος (γαμπρός του Σταμουλάκη Μουλούλη, Βουλευτής Επαρχίας Τυρνάβου και Πρόεδρος της Εταιρείας κατά τα έτη 1932-34), ο Δημοσθένης Ανδρεάδης (Επιθεωρητής Δημοτικών Σχολείων, Αναπληρωματικό Μέλος) και ο Τυρναβίτης Αθανάσιος Μουλούλης (Αναπληρωματικό Μέλος, Καθηγητής Αν. Γεωπονικής Σχολής). Αργότερα θα συμμετάσχει και ο Τυρναβίτης Βασίλειος Μουλούλης (Εισοδηματίας και Δικηγόρος Λάρισας). Η Εταιρεία έχει «*σκοπόν τήν περισυλλογήν, διαφύλαξιν, μελέτην καί δημοσίευσιν των αρχαιολογικών, ιστορικών, λαογραφικών και γλωσσικών κειμηλίων τής ιδιαιτέρας μας πατρίδος Θεσσαλίας*».

Η Εταιρεία τότε προσέδωσε κύρος και αίγλη στην πόλη του Τυρνάβου, ενώ σήμερα οι εκδόσεις της Εταιρείας αποτελούν σημαντική πηγή της ιστορίας του Τυρνάβου.

Επίσης το 1930 ξεκίνησε η ανέγερση του Ι.Ν. του Αγίου Γεωργίου, η οποία ολοκληρώθηκε το 1937.

Το 1930 συνεχίζεται ο εξωραϊσμός του Προφήτη Ηλία, με την βοήθεια του Συλλόγου «*Ανάπλασις*» υπό την επιστασία των γεωπόνων Ι. Τσίκου και Ξενοφώντα Φώλλα.

Σε δημοσίευμα του Νέου Ριζοσπάστη στο φύλλο της 11/05/1933, ο Λάμπρος Λάμπρου, ενόψει των επερχόμενων δημοτικών και κοινοτικών εκλογών του 1934 κατηγορείται μεταξύ των άλλων ως δημοκόπος και υπεύθυνος για την κατάσταση των δρόμων κατά το διάστημα της προεδρίας του, αφού αυτοί είναι γεμάτοι ακαθαρσίες, με έντονη την δυσοσμία, ακόμα και ως υπεύθυνος πολλών θανάτων κατοίκων, εξαιτίας αυτής της κατάστασης.

Κατηγορείται ακόμη για την δυσβάστακτη δημοτική φορολογία, ενώ χαρακτηριστικά το δημοσίευμα αναφέρει ότι ενώ «...δεν εξέδιδε πιστοποιητικά απορίας για το 10δραχμο» την ίδια στιγμή «για τον εκατομμυριούχο κάτοχο αλωνιστικής μηχανής και τοκογλύφο Μπαφάλη έδωσε παρόμοιο πιστοποιητικό για να μην πληρώνει στο νοσοκομείο που έχει το κορίτσι του...».

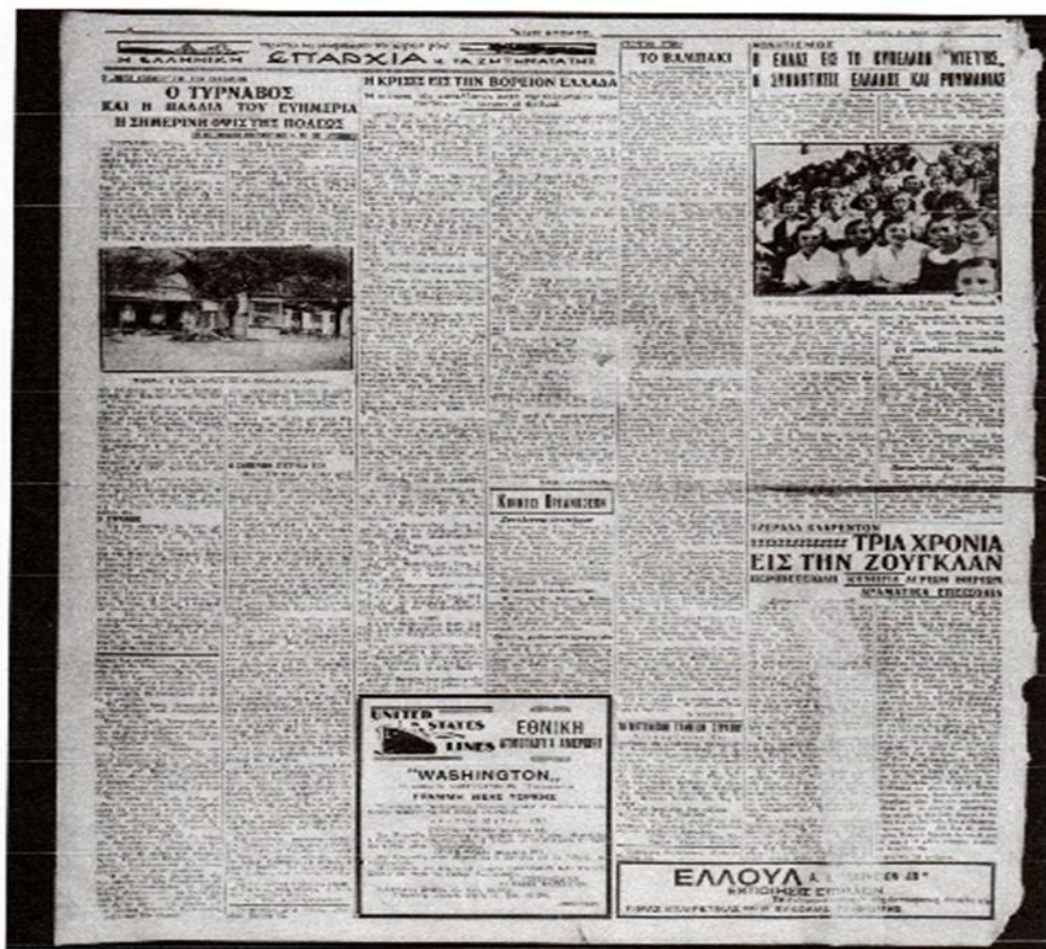
Τον Μάιο του 1933, επισκέπτεται τον Τύρναβο ο δημοσιογράφος της εφημερίδας «Νέος Κόσμος» Χρ. Εμ. Αγγελομάτης ο οποίος περιγράφει με τα μελανότερα χρώματα την κατάσταση που επικρατούσε στον Τύρναβο. Ο επισκέπτης αρχικά αναφέρεται στον δρόμο Λάρισας-Τυρνάβου, ενός δρόμου με «διεθνή αξίαν» πως όμως είναι «εγκαταλελειμμένος εις την τύχην του επί μήνας δια να βαραθρώνεται ο ταξιδιώτης εις τους λάκκους του, να σπάζη τα πλευρά του, να ταλαιπωρήται, να υποφέρει, να πάσχη και να μη ημπορή να νοιώση το θέλητρον του κάμπου...».

Συνεχίζοντας το οδοιπορικό του με τίτλο: **Ο Τύρναβος και η παλαιά του ευημερία – Η σημερινή όψις της πόλεως**, ο απεσταλμένος αναφέρει την εικόνα που αντίκρουσε στην πόλη: *Επί Αλή πασά εις τον Τύρναβον... ήδρευεν ο αιμοβόρος υιός του τυράννου, Βελή πασάς. Τα ερείπια των μεγαλοπρεπών ανακτόρων του εσώζοντο μέχρις εσχάτων επί του υψώματος του λεγομένου ΤΟΥΜΠΑ. Σήμερα εις αυτά θάλλει ωραιότατος κήπος, ανάμεσον πυκνού φυλλώματος υψώνεται το ηρώον με τα ονόματα των πεσόντων τυρναβιτών και κοντά εις ξύλινον καφενεϊόν εκτείνεται το τσιμέντο ευρείας πίστας, εις την οποίαν, υπό τους ήχους του γραμμοφώνου, επιδίδονται εις χορόν τυρναβίται και πάροιχοι... Εις αυτόν έχει κανείς έκδηλα τα σημεία της οικονομικής συντριβής των κατοίκων του, από την επάρατον θεομηνία του χειμῶνος 1930-1931 που κατέστρεψε όλα τα σιτηρά και τα αμπέλια, αλλά και τα οπωροφόρα, και εξεμηδένισε τέλος κάθε παραγωγήν του κάμπου του Τυρνάβου, εις σημείον ὥστε και παρά την σχετική καλήν περυσινήν εσοδείαν να είναι ακόμη οι κάτοικοι του Τυρνάβου και του κάμπου «ως το λαϊμό τα χρέη» και να μην έχουν και αυτό το ψωμί να αγοράσουν...*

Ο δημοσιογράφος συνεχίζοντας, περιγράφει την πόλη και τους δρόμους του Τυρνάβου, το ίδιο γλαφυρά: *...Ενώ όλα τα σπίτια καταπλήσσουν με την καθαριότητά των και την φροντίδα που διαπιστώνει κανείς εις τους κήπους των, οι δρόμοι ευρίσκονται εις την αθλιεστέραν κατάστασιν. Θα ημπορούσα να πω ότι καμμία πόλις της Θεσσαλίας δεν είναι τόσοσν εγκαταλελειμμένη ὡσόν ο Τύρναβος. Κανένα σχέδιον δεν εφηρμόσθη ποτέ και ουδέ υπάρχει ελπίς να εφαρμοσθή, συντόμως, το από του 1930 εγκεκριμένον. Οι δρόμοι είνε ένας αληθινός δαιδαλος καλυπτόμενοι από σωρούς σκουπιδιῶν και διασχιζόμενοι από χαντάκια εις τα οποία κυλίωνται τα δυσῶδη νερά ὄλων των ακαλύπτων οχετῶν. Και ὁμως η κοινότης Τυρνάβου είχαν ἄλλοτε προϋπολογισμόν ενός εκατομμυρίου δραχμῶν, πράγμα που σημαίνει ὅτι ἤτο δυνατόν να γίνει κάποια προσπάθεια προς εξωραϊσμόν του Τυρνάβου.*

Ο πρόεδρος Τυρνάβου Λάμπρος Λάμπρος, αντέτεινε προς τον δημοσιογράφο ότι τα ἔσοδα της κοινότητος είχαν σχεδόν εκμηδενιστεῖ, χωρίς ὁμως να συμβεῖ το ἴδιο και για τα ἔξοδα, ἐπισημαίνοντας ὅτι απαιτοῦνταν 170.000 δρχ. για τον φωτισμό και 100.000 δρχ. για την καθαριότητα, γεγονός που δεν αφήνει κανένα περιθῶριο «δια την ἀνάπτυξιν μίας ἀγαθοεργού και φιλανθρωπικῆς δράσεως που τόσο χρειάζεται εις μίαν πόλιν, τόσοσν δοκιμασθεῖσαν από τας θεομηνίας και την κρίσιν, καταλήγοντας χαρακτηριστὰ «ὅτι τόσοσν

είναι η δυστυχία του λαού του Τυρνάβου που ο ίδιος ως ιατρός, μολονότι, όλην την ημέραν ευρίσκεται εις επισκέψεις, καμμίαν σχεδόν δεν έχει είσπραξιν, διότι ο κόσμος είναι ανίκανος να πληρώση...»

Φωτο: Εφημερίδα «Νέος Κόσμος». Ρεπορτάζ για την πόλη του Τυρνάβου

Αξιοσημείωτο επίσης και δείγμα των κοινωνικοπολιτικών διεργασιών που συντελούνταν την περίοδο της προεδρίας του στην Κοινότητα Τυρνάβου, είναι το γεγονός της ίδρυσης πολλών Συλλόγων και Σωματείων, όπως και κατά τη διάρκεια της θητείας του Προέδρου Τσολάκη Μιχαήλ.

- 1915 Αδελφότης Παντοπωλών
- 1917 Σύνδεσμος Κηπουρών
- 1917 Σωματείον Αμαξοκαραγωγέων
- 1927 Σύλλογος Κυνηγών
- 1927 Συνεταιρισμός Αστέγων
- 1929 Σύλλογος Πολυτέκνων
- 1931 Συνδικάτο Εργατών Γης (Πανεργατική)
- 1932 Γεωργικός Πιστωτικός Συνεταιρισμός Καμπύλ Αγά – Αμάρ
- 1933 Φιλόπτωχος Αδελφότης "Η Ανακούφισις"
- 1934 Συντεχνία Κουρέων

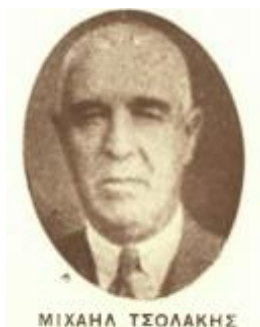
Η παρουσία του Λάμπρου Λάμπρου στα κοινά του Τυρνάβου ολοκληρώνονται με το τέλος της θητείας του ως Πρόεδρος Τυρνάβου την 31-03-1934.

Ο Λάμπρος Λάμπρου απεβίωσε το 1946 και ενταφιάστηκε στο Νεκροταφείο του Τυρνάβου, όπου υπάρχει μέχρι σήμερα ο οικογενειακός τάφος.

2. ΤΣΟΛΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ (1863 ή '68 – 1955)

16/12/1923 – 1925

01/12/1925 – 1927

Ο Τσολάκης Μιχαήλ γεννήθηκε στα Αμπελάκια το 1863 ή 1868 και σπούδασε ιατρική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Από το 1894 εγκαταστάθηκε στον Τύρναβο ασκώντας το επάγγελμα του Ιατρού. Διετέλεσε Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Τυρνάβου. Παντρεύτηκε την Τυρναβίτισσα Ελένη Παπαγιάννη και απέκτησε πέντε (5) παιδιά.

Διετέλεσε και Πρόεδρος της παλιάς Κοινότητας Τυρνάβου (~1885 – ~1899) ενώ το 1898 έτος ίδρυσης του Συλλόγου «Ανάπλασις» ορίστηκε Πρόεδρος αυτού.

Ο Μιχαήλ Τσολάκης αναδείχθηκε πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου (πιθανόν μέσω δημαρχειών του κοινοτικού συμβουλίου) ύστερα από την παραίτηση του προέδρου Λάμπρου Λάμπρου λόγω της εκλογής του ως Βουλευτού της Επαρχίας Τυρνάβου, την περίοδο 16/12/1923-1925. Την 25/10/1925 εκλέχθηκε Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου για την περίοδο 1925-1927.

Την περίοδο 1898-1899 (;) με προσωπικό ενδιαφέρον και ευθύνη του, ιδρύθηκε στον Τύρναβο Γυμναστήριο υπό την μέριμνα της «Αναπλάσεως» και δραστηριοποιήθηκε η Κοινοτική Βιβλιοθήκη η οποία εμπλουτίστηκε με νέα βιβλία και με δωρεά της Μαράσλειας Βιβλιοθήκης του Γρηγορίου Μαρασλή.

Επί Προεδρίας του, συντελέστηκε η οριστική απαλλοτρίωση του άλλοτε Σουλτανικού τσιφλικιού του Σουλτάνου Χαμίτ, έκτασης 25.000 στρ. από τα οποία τα 24.000 στρ. βρίσκονταν στις τοποθεσίες Καμπύλ Αγά και Αμάρι και τα υπόλοιπα 1.000 στρ. διάσπαρτα πέριξ του Τυρνάβου, γεγονός που προσέδωσε ιδιαίτερη αναπτυξιακή πνοή στην αγροτική οικονομία του Τυρνάβου και της ευρύτερης περιοχής του, αφού 125 κάτοικοι του Τυρνάβου, κατέστησαν «κληρούχοι».

Μεταξύ του 1923-1925 με την έλευση των προσφύγων Μικρασιατών, Ανατολικής Θράκης, Πόντου, κλπ. στην Ελλάδα, ένας αρκετά μεγάλος πληθυσμός εγκαταστάθηκε στο νομό Λάρισας, όπου η επαρχία Τυρνάβου ήταν η περιοχή που δέχθηκε τον 3^ο σε πληθυσμό όγκο προσφύγων, περί τις 2.137 ψυχές!!

Στον Τύρναβο εγκαθίστανται 1.195 πρόσφυγες (Άρρενες 503, Θήλεις 765). Αρκετές οικογένειες από τον Πόντο (20-25 οικογένειες) εγκαθίστανται στον άνυδρο οικισμό του Βοτανοχωρίου (Γκριτζόβαλι ή Γκουρτζόβαλι) το 1925-1926 σύμφωνα με διηγήσεις σημερινών επιγόνων, οι οποίοι σταδιακά εγκατέλειψαν τον οικισμό με τους περισσότερους να εγκαθίστανται στην πόλη του Τυρνάβου. Αρκετοί από τους πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν στις παρυφές του ΒΑ και ΝΔ Τυρνάβου. Οι περισσότεροι πρόσφυγες ήρθαν από τον Πόντο, αλλά σημαντικός αριθμός ήρθαν και από την Καππαδοκία και την Ανατολική Θράκη.

Το 1925 εξωραΐζεται ο Προφήτης Ηλίας με την φύτευση από τον Σύλλογο των αμαξοκαραγωγέων πεύκων στην Δυτική πλευρά του.

Από το 1926 -επί Προεδρίας του- αρχίζουν οι διαδικασίες σύστασης της Ανώνυμης Εταιρείας Ηλεκτροφωτισμού του Τυρνάβου. Ο Τύρναβος τελικά ηλεκτροφωτίζεται από τον Ιανουάριο του 1927, η δε Κοινότητα Τυρνάβου καθίσταται ο κυριότερος μέτοχος της Ηλεκτρικής Εταιρείας (Ανώνυμη Μετοχική Εταιρεία με κεφάλαιο περισσότερο του 1 εκατομμυρίου δρχ. με μετοχές των 200 δρχ. εκάστη).

Η Ηλεκτρική στεγάζονταν σε δικό της κτίριο που βρίσκονταν παραπλεύρως του σημερινού Δημοτικού Καταστήματος επί της οδού Καραολή-Δημητρίου. Η εταιρεία λειτούργησε μέχρι το 1952, όταν πλέον ο ηλεκτρισμός περνά στο επιχειρησιακό πεδίο της ΔΕΗ.

Το σπίτι στο οποίο διέμενε (ιδιοκτησία του) κτίστηκε σύμφωνα με πληροφορίες το 1905 και αγοράστηκε από τον Δήμο το 1936-37 επί Προεδρίας Δημητρίου Ταουσάνη. Έχει ιστορική αξία, αφού κατά τον πόλεμο του 1912-1913 σ' αυτό έγινε σύσκεψη του τέως βασ. Κωνσταντίνου και του Επιτελείου Στρατού πριν την γενική επίθεση κατά των Τούρκων για την απελευθέρωση της υπόλοιπης Ελλάδας.

Κατά τον «ατυχή ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897» η βιβλιοθήκη του Τυρνάβου, μέρος της περίφημης Ελληνικής Σχολής Τυρνάβου, καταστράφηκε από τους Τούρκους. Με δική του φροντίδα όμως συγκεντρώθηκε ένα μέρος των βιβλίων της, που με την δωρεά της βιβλιοθήκης Μαρασλή που δωρίστηκε ύστερα από ενέργειές του, ως πρόεδρος της τότε Κοινότητας Τυρνάβου αποτέλεσε την τότε βιβλιοθήκη του Τυρνάβου (1899).

Σύμφωνα με τον Αθανάσιο Μουλούλη : *απετέλεσε την υπάρχουσα σήμερα εις την αίθουσα του ημιγυμνασίου βιβλιοθήκην, αποτελουμένην εκ 540 έργων εις 800 και πλέον τόμους. Εξ αυτών 38 χειρόγραφα (θρησκευτικά, φιλολογικά, γραμματικοί, μαθηματικά), 87 φιλολογικά, 24 μαθηματικά και 180 διάφορα. Πλείστα θρησκευτικά και τα τής βιβλιοθήκης Μαρασλή.*

Ο κινηματογράφος ήταν μια ακόμη πρωτοπορία για την πόλη του Τυρνάβου. Το 1926 υπήρχαν καταγεγραμμένες 71 αίθουσες κινηματογράφων σε όλη την Ελλάδα, μία από τις οποίες βρισκόταν στον Τύρναβο!!

Ο σκηνοθέτης Νίκος Θεοδοσίου σε άρθρο του «Η Αίθουσα έχει τη δική της ιστορία (ΣΙΝΕ)» αναφέρει : *Το 1926, σύμφωνα με μια επίσημη στατιστική την οποία παραθέτει ο Φ. Ηλιάδης, στην Ελλάδα υπήρχαν 71 κινηματογράφοι: 13 στην Αθήνα, 6 στον Πειραιά, 7 στη Θεσσαλονίκη, 5 στην Καβάλα, 4 στον Βόλο, 3 στα Χανιά, από δύο σε Ηράκλειο, Κόρινθο, Καλαμάτα, Λαμία, Μυτιλήνη, Ξάνθη, Πάτρα και από ένας σε Αγρίνιο, Αργοστόλι, Αμαλιάδα, Άργος, Αίγιο, Αλεξανδρούπολη, Γαργαλιάνους, Δράμα, Έδεσσα, Ιωάννινα, Κομοτηνή, Κέρκυρα, Πρέβεζα, Πύργο, Σύρο, Σάμο, Τρίκαλα, Τύρναβο και Χίο.*

Συγκεκριμένα ήταν μια διαμορφωμένη αλάνα, ένα οικόπεδο ιδιοκτησίας της οικ. Σάμπρη (σήμερα υπάρχει το πρατήριο υγρών καυσίμων), απέναντι από το πάρκο της ΤΟΥΜΠΑΣ. Ήταν περιφραγμένο με καλάμια και οι προβολές γινόταν στον άσπρο τοίχο ενός απέναντι σπιτιού. Ο κινηματογράφος έφερε το όνομα «Μάντρα». Οι επιχειρηματίες που είχαν τον κινηματογράφο, ήταν κάποιος Λυγούρας, ο Σταύρος Γκούμας και κάποιος από την Αγιά...

Κατά τη διάρκεια της Προεδρίας του και με βάση τα διάφορα κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά γεγονότα, ιδρύονται στον Τύρναβο οι Σύλλογοι :

1924 Εμπορικός Σύλλογος Τυρνάβου

1924 Σύνδεσμος Αμπελοκτημόνων

1926 Θρακομικρασιατικός Σύλλογος

Ο Μιχαήλ Τσολάκης απεβίωσε το 1955.

Ο **Κώστας Αρίδας** γεννήθηκε το 1905 ή κατ' άλλους το 1904 και ήταν το 5^ο κατά σειρά μέλος της πολυμελούς οικογένειας Αρίδα. Ο πατέρας του, ήταν αμπελουργός και βιοτέχνης υφαντουργός (παρήγαγε θαυμάσια σταμπωτά) που τον έχασε νωρίς, αναγκασμένος να δουλέψει από πολύ μικρός. Είχε άλλα 4 αδέρφια, τον Νικόλαο, τον Εμμανουήλ, τον Θωμά και τον Θεόδωρο. Από τα αδέρφια του ο Θωμάς σκοτώθηκε σε ηλικία 21 ετών στον πόλεμο της Μικράς Ασίας το 1922, ενώ ο Θεόδωρος (μεγαλύτερος αδερφός του) μέλος του ΚΚΕ, απεβίωσε σε ηλικία μόλις 26 ετών, το 1929.

Μετά την στρατιωτική του θητεία δούλεψε ως αυτοκινητιστής. Από πολύ μικρός βοηθούσε τους φτωχούς όπως μπορούσε και δικαίως τον χαρακτήριζαν ως «επαναστάτη ενάντια στην αδικία».

Ο Κώστας Αρίδας έχοντας έντονη συνδικαλιστική και πολιτική παρουσία στον Τύρναβο και την ευρύτερη περιοχή του, εκλέχθηκε στις αυτοδιοικητικές εκλογές του 1934 εν μέσω ενός σκληρού, πολωμένου και ολοκληρωτικού προεκλογικού αγώνα των αντιπάλων του και διετέλεσε ως ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ εκλεγμένος Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου μέχρι το 1951, από την 01/04/1934 έως τον 6^ο/1934, οπότε και **καθαιρέθηκε** από την τότε Κυβέρνηση.

Ο Κώστας Αρίδας και ο συνδυασμός του το επονομαζόμενο «**Κόκκινο Συμβούλιο του Τυρνάβου**» που γρήγορα οι αρχές του προσέδωσαν ένα ακόμη επίθετο το «**Ακανθώδες**» εκλέχθηκε στις εκλογές της 11^{ης} Φεβρουαρίου του 1934, οι οποίες ήταν και οι τελευταίες αυτοδιοικητικές εκλογές πριν την δικτατορία του Μεταξά...

Ο **Τύρναβος εξέλεξε για πρώτη** φορά Κομμουνιστή Πρόεδρο όπως το ίδιο έγινε τότε για πρώτη φορά και στην Καβάλα (δήμαρχος Μήτσος Παρτσαλίδης), Ξάνθη, Σέρρες, Τσαριτσάνη...

Η εφημερίδα Ελευθερία Λάρισας έγραφε στις 15/2/1934 για τα αποτελέσματα των εκλογών στον Τύρναβο «*Ούτω εξελέγησαν εκ του κομμουνιστικού ψηφοδελτίου οι Κ. Σιάρακας, Αν. Καρασουλάς, Δημ. Στάθης ή Γκίμας, Κ. Αρίδας, Δ. Μουκούλης, Αθ. Κάπρας, Ν. Μαντελάς, Β. Χατζημητσοβίτης, Γεδεών Λουλές, Θεοφ. Χατζηρεπάνης και του ψηφοδελτίου του κ. Λάμπρου οι Ι. Κουκουνάς ή Κοκουνός, Δ. Δημουλάς, Λάμπρος Λάμπρου, Ανδρ. Ψαθάς και Ν. Ζαχαρακούλης*». Ως εμφανίζεται εκτός των εργαζομένων εις την κάλπη των κομμουνιστών έρριψαν τας ψήφους των και οι πλούσιοι.¹⁸⁰».

Σημαντικό είναι το γεγονός ότι στις εκλογές αυτές συμμετείχαν για πρώτη φορά και οι γυναίκες που όμως έπρεπε να είναι 30 ετών και άνω και παράλληλα να γνωρίζουν ανάγνωση και γραφή (απόφοιτες του Δημοτικού).

Σύμφωνα με το άρθρο 1^ο του από 5/2/1930 Π.Δ. «*Παραχωρείται δικαίωμα ψήφου κατά τας δημοτικές και κοινοτικές εκλογάς εις τας γυναίκας, αίτινες συνεπλήρωσαν το τριακοστόν έτος της ηλικίας των και γνωρίζουσιν ανάγνωσιν και γραφήν*». Δυστυχώς

απέκτησαν μόνο το δικαίωμα του εκλέγειν και όχι και του εκλέγεσθαι για το οποίο θα έπρεπε να περάσουν άλλα 22 χρόνια...

Η δυνατότητα αυτή, δηλαδή το δικαίωμα στις γυναίκες μόνο του εκλέγειν και όχι του εκλέγεσθαι για τις επερχόμενες αυτοδιοικητικές εκλογές, ήταν μεταξύ των άλλων και αποτέλεσμα των πολύχρονων αγώνων του φεμινιστικού κινήματος στην Ελλάδα με ηγέτιδα την Καλλιρρόη Παρρέν, στο οποίο κίνημα υπήρξε και η σύντομη αλλά σημαντική παρουσία της Τυρναβίτισσας Χαρίκλειας Καμβουκίδου (1888-1913)...

Το πολιτικό-στρατιωτικό κατεστημένο όμως, παρακολουθώντας την πορεία του Κώστα Αρίδα και του «Κόκκινου Συμβουλίου», σύντομα έλαβε μέτρα εναντίον τους, όπως και στα υπόλοιπα εκλεγμένα κόκκινα συμβούλια της χώρας χρησιμοποιώντας κάθε μέσο και τρόπο...

Το «Ακανθώδες Κόκκινο Συμβούλιο» του Τυρνάβου πρωτοστάτησε ενάντια στις πολιτικές διώξεις πολιτών του Τυρνάβου και κοινοτικών συμβούλων του, για δήθεν παράνομες ενέργειες, ακόμη και για αφισοκολλήσεις. Σε ρεπορτάζ του Ριζοσπάστη στις 8 Απριλίου 1934 αναφέρεται στις πολιτικές διώξεις των κομμουνιστών: Δημάρχου Καβάλας (Μ. Παρτσαλίδη) και Προέδρου Τυρνάβου (Κ. Αρίδα). Στο ρεπορτάζ αναφέρεται δε και ως ημερομηνία δίκης η 18η Απρίλη. Το Δικαστήριο καταδίκασε με 15 ημέρες φυλάκιση τον Πρόεδρο Κ. Αρίδα και τους κοινοτικούς συμβούλους Λουλέ, Μανδηλά, Καρασουλά και τον πολίτη Κατσαρό (Σωτήρη Ντάσιο). Οι 250 περίπου Τυρναβίτες που ήταν συγκεντρωμένοι προς συμπάρασταση στην αίθουσα και οι 300 έξω από την αίθουσα του δικαστηρίου, συγκέντρωσαν σχεδόν αμέσως 3.500 δρχ. ύστερα από μεταξύ τους έρανο και εξαγόρασαν την άδικη ποινή.

Ο Κ. Αρίδας με τους κοινοτικούς του συμβούλους, εκτός των αγώνων τους για τις τοπικές υποθέσεις, έδειξαν και την γενικότερη αλληλεγγύη τους σε πολλά γεγονότα πανελληνίου ενδιαφέροντος, την εποχή εκείνη που η τρομοκρατία και οι διώξεις ήταν σε καθημερινή βάση, εν είδει «κανονικότητας». Στις 13 Μάη του 1936 με αφορμή τα αιματηρά γεγονότα της 9^{ης} Μάη '36 στη Θεσσαλονίκη και τις δολοφονίες 9 τουλάχιστον καπνεργατών, υπογράφει επιστολή διαμαρτυρίας ζητώντας εκτός της αποδοχής των δίκαιων αιτημάτων των εργατών και την παραδειγματική τιμωρία των υπευθύνων της αιματοχυσίας και των δολοφονιών μαζί με τους : Κ. Λουλέ, Ι. Αγραφιώτη και Δ. Στάθη-Γκίμα...

Φωτο: Ο δολοφονημένος διαδηλωτής στη Θεσσαλονίκη 9/5/1936. Ο Γ. Ρίτσος γράφει τον Επιτάφιο

Ο Γιάννης Ρίτσος εμπνευσμένος από την φωτογραφία του νεκρού διαδηλωτή και τα γεγονότα της Θεσσαλονίκης γράφει τον Επιτάφιο: (... Θεσσαλονίκη. Μάης τοῦ 1936. Μιά

μάνα, καταμεσίς τοῦ δρόμου, μοιρολογάει τὸ σκοτωμένο παιδί της. Γύρω της καὶ πάνω της, βουίζουν καὶ σπάζουν τὰ κύματα τῶν διαδηλωτῶν – τῶν ἀπεργῶν καπνεργατῶν. Ἐκεῖνη συνεχίζει τὸ θρήνο της): Γιέ μου, σπλάχνο τῶν σπλάχνων μου, καρδούλα τῆς καρδιάς μου, πουλάκι τῆς φτωχιάς αὐλῆς, ἀνθὲ τῆς ἐρημιᾶς μου, πῶς κλείσαν τὰ ματάκια σου καὶ δὲ θωρεῖς ποὺ κλαίω καὶ δὲ σαλεύεις, δὲ γρικᾶς τὰ ποὺ πικρὰ σοῦ λέω; Γιόκα μου, ἐσὺ ποὺ γιάτρευες κάθε παράπονό μου, Ποὺ μάντευες τί πέρανα κάτου ἀπ' τὸ τσίνορό μου, τώρα δὲ μὲ παρηγορᾶς καὶ δὲ μοῦ βγάζεις ἄχνα καὶ δὲ μαντεύεις τὶς πληγές ποὺ τρῶνε μου τὰ σπλάχνα; (Απόσπασμα ἀπὸ τὸν «Επιτάφιο»).

Αργότερα, ὁ δικτάτορας Ἰωάννης Μεταξὰς καθαίρεσε ὅλα τὰ δημοτικά & κοινοτικά συμβούλια ποὺ τοῦ ἦταν «επικίνδυνα» -φυσικά μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τοῦ Τυρνάβου- ἀντικαθιστώντας τὰ ἀπὸ τὶς λεγόμενες «Διοικητικές Επιτροπές» (Α.Ν. 472/23.2.1937), ἐνῶ μετὰ τὸν Α.Ν. (15.6.1937) ἀνέβαλε τὶς δημοτικές ἐκλογές "ἐπ' ἀόριστον".

Για τὸν Τύρναβο κομβικὸ ἦταν τὸ γεγονός ὅτι ἀπὸ τὸν Μάρτιο τοῦ 1935 τὸ Κ.Σ. Τυρνάβου καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Κώστας Αρίδας διατελούσε σὲ καθεστῶς ἀναστολής... Ἐκτοτε οἱ Πρόεδροι τῆς κοινότητας Τυρνάβου θὰ ἦταν διορισμένοι (ἐκτὸς τεσσάρων μηνῶν περίπου) μέχρι τὸν Μάρτιο τοῦ 1951, παρά τὴν ἐκπεφρασμένη βούληση τοῦ λαοῦ τοῦ Τυρνάβου.

Ὁ Ριζοσπάστης στὸ φύλλο τῆς 31/7/1935 χαρακτηριστικὰ ἔγραφε «*Στο Κόκκινο Κοινοτικό Συμβούλιο τοῦ Τυρνάβου, ποὺ εἶχε παυμένο ἀπὸ τὸ Μάρτη, κοινοποιήθηκε καινούργια τρίμηνη παράταση τῆς παύσης τοῦ. Ἡ διαταγὴ αὐτὴ προέρχεται κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸν ὑπουργὸ τῶν Ἐσωτερικῶν Π. Ράλλη καὶ φέρνει σαν δικαιολογητικὸ ὅτι τὸ κόκκινο συμβούλιο ὄχι μόνον ἀντέδρασε εἰς τὸ ἔργον τῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ διαιρεῖ τοὺς κατοίκους καὶ προπαγανδίζει ἐναντίον τοῦ κρατούντος κοινωνικοῦ καθεστώτος...*

Ὁ Κώστας Αρίδας υπῆρξε ἐπίσης καὶ υποψήφιος βουλευτῆς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου.

Συνελήφθη ἀπὸ τὸ Μεταξικό καθεστῶς καὶ ἐξορίστηκε στὴ Φολέγανδρο, στὴν Ἀνάφη καὶ στὴν Ἀκροναυπλία. Στὴν κατοχὴ μεταφέρθηκε στὸ στρατόπεδο συγκέντρωσης τοῦ Χαϊδαρίου, ποὺ ἦταν προθάλαμος τῶν πρὸς ἐκτέλεση ὁμήρων στὰ πλαίσια τῶν ἀντιποίνων γιὰ τὶς ἀντιστασιακές ἐπιχειρήσεις τῶν ἀναρτῶν τοῦ ΕΛΑΣ (ὅπως π.χ. τοῦ ἐκτελεσθέντος Τυρναβίτη συντρόφου τοῦ Σωτήρη Ντάσιου (Κατσαρού) τὴν 1 Μάη 1944). Ὁ Κώστας Αρίδας κατόρθωσε ὅμως νὰ ἀποδράσει καὶ νὰ συνεχίσει στὴ Θεσσαλία τὴν ἀντιστασιακὴ του δράση.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς χώρας ἀπὸ τοὺς κατακτητὲς Γερμανοὺς, δραστηριοποιήθηκε στὰ Τρίκαλα ὡς γραμματέας τῆς Π.Ε. τοῦ ΚΚΕ καὶ ἀργότερα ὡς γραμματέας τοῦ Γ.Π. Θεσσαλίας τοῦ Ἀγροτικοῦ Κόμματος Ἑλλάδος.

Στὴν περίοδο τοῦ ἐμφυλίου ὁ Αρίδας βρισκόταν στὰ Ἀντιχάσια προσπαθώντας νὰ ἀποφύγει τὸν κλοιὸ τῶν κυβερνητικῶν δυνάμεων. Συνελήφθη ἀόπλος ἀπὸ ἕνα ἀγροφύλακα στὶς 27 Μαΐου τοῦ 1947 στὸ χωριὸ Ταξιάρχες, ὅταν πῆγαινε νὰ δεῖ τὴν γυναῖκα του μετὰ τὸν νεογέννητο γιό του. Δικάστηκε καὶ καταδικάστηκε δις εἰς θάνατο ἀπὸ τὸ ἔκτακτο στρατοδικεῖο Τρικάλων καὶ ἐκτελέστηκε στὶς 9 Ἰουνίου 1947... Ἡ καταδίκη καὶ ἡ ἐκτέλεση τοῦ Κώστα Αρίδα ἀποτελέσει μιὰ ἀναίσχυντη πολιτικὴ καὶ ἀνανδρὴ δολοφονία, ἀνάμεσα σὲ πολλὰ ἄλλα ποὺ σημειώθηκαν κατὰ τὸν ἐμφύλιο πόλεμο, ὅπως καὶ μετὰ τὴν λήξη του. Ὁ Κώστας Αρίδας σύμφωνα με πληροφορίες **ἐκτελέστηκε ἀπὸ ἀπόσπασμα Ἑλλήνων** ἴσως στὰ νταμάρια τῶν Τρικάλων σὲ μιὰ τοποθεσία στὶς ρίζες τοῦ Προφήτη Ἡλία!!!

Στὸν ἐλεύθερο χρόνο δράσης, τὸ Κόκκινο Συμβούλιο μετὰ τὴν ἐπικεφαλὴ τὸν Κώστα Αρίδα: προχώρησε στὴν κατάργηση φόρου εἰσαγωγῆς προϊόντων, χορήγησε ἐπιδόματα ὕψους 50.000 δραχμῶν σὲ ἀνέργους & ἀπορους, προχώρησε σὲ αὐξήση τῆς ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης σὲ 4.500 δραχμῶν/μῆνα ἐναντὶ 2.500, ἔλαβε μέριμνα γιὰ τὶς παιδικές ἐξοχές, ἐνίσχυσε τὸν ἐργατοαγροτικὸ ἀθλητισμὸ, ἐκτέλεσε ἀρδευτικὸ ἔργο γιὰ τοὺς Κηπουροὺς σὲ Καμπύλαγα – Ἀμάρ, κατάργησε τὸν φόρο ἀγροφυλακῆς, προχώρησε σὲ σχολικὰ ἔργα καὶ

επιδιόρθωση σχολείων, προέβη σε επισκευή της γέφυρας της Τούμπας. Θέσπισε την παραμονή των ίδιων κοινοτικών υπαλλήλων χωρίς αλλαγές στους μισθούς τους και με 8ωρη εργασία. Μεριμνήσε για αποζημίωση αγροτών για καταστροφές από χαλαζοπτώσεις, έλαβε αποφάσεις για καθορισμό ακριβούς μεροκάματου ανάλογα με την εργασία. Προέβη σε αναγνώριση στο σωματείο ακόμα και ξένων εργατών με ισότιμα μεροκάματα, κάτι που μέχρι τότε δεν υπήρχε καν.

Είναι τα πιο κύρια από όλα όσα κατάφερε να κάνει με την εκλογή του, το «Κόκκινο Συμβούλιο» της πόλης του Τυρνάβου το 1934. Σε χρονικό διάστημα λίγων μόνο μηνών μετά την εκλογή του. Με το «ιδιώνυμο» του Ελ. Βενιζέλου σε πλήρη ισχύ και σε μία χώρα, όπου το «χαλί του φασισμού είχε ήδη στρωθεί».

Παντρεύτηκε το 1945 και το 1946 γέννησε τον γιό τους η γυναίκα του. Όταν ο ίδιος καταδιώκονταν από στρατό και παρακρατικούς, μαθαίνοντας την γέννηση του γιού του κατεβαίνοντας να συναντήσει την οικογένειά του συνελήφθη άοπλος από έναν αγροφύλακα και ακολούθησαν όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω.

«Συγκλονιστικότητα είναι η αποκάλυψη, ότι μετά τον θάνατο Αρίδα, συλλάβαν και τη σύζυγό του η οποία ήταν 10 ημερών λεχώνα. Επειδή δεν μπορούσαν να βρουν κάποια να θηλάσει τον γιό του, παρότι βρέφος, φυλακίστηκε μαζί με τη μητέρα του στο μεταγωγών της Αθήνας. 371 Το «επίσημο» κράτος είχε σκοπό να προστατεύσει τη χώρα από «εκκολαπτόμενα αναρχικά στοιχεία,» θα έλεγε κανείς. Παράρτημα xv

Σε συνέντευξή του στις 3 Δεκεμβρίου 2020 προς τον Δημοσθένη Μηλιούλη ο υιός Γιώργος Αρίδας αναφέρει: *«Η μητέρα χωρίς να έχουν στοιχεία εναντίον της (έφτανε και περίσσευε το ότι ήταν σύζυγος του Αρίδα και ότι βοηθούσε το αντάρτικο) παρέμεινε σε διάφορες φυλακές της χώρας για 6 περίπου χρόνια. Το βρέφος έβγαλε από την φυλακή ο αδελφός της συζύγου (εργολάβος δημοσίων έργων) μετά από 7 περίπου μήνες. Την αναζητούσε από φυλακή σε φυλακή και μιας ο ίδιος δεν είχε παιδιά το υιοθέτησε. Στάθηκε τυχερός διότι η πεθερά του αδελφού της μητέρας του Αρίδα, καταγόταν από τα Μεταξάτα Κεφαλλονιάς και στην εποχή της ακμής του δικτάτορα υπήρχε από τη φρουρά του Μεταξά κάποιος αστυφύλακας τον οποίο αναγνώρισε και τον ρώτησε αν υπάρχει στο μεταγωγών η αδελφή του. Πήρε απάντηση ότι έχει έρθει πρόσφατα από Θεσσαλία μια καραβιά με Κουκουεδίνες. Το 1961 και με την πολιομυελίτιδα να τον απειλεί, ο γιος μαζί με τη σύζυγό του, η οποία είχε εν τω μεταξύ αποφυλακιστεί, κατέφυγε στο εξωτερικό (Αν Γερμανία).*

Στις 14 Ιουνίου 1995 παλιοί συναγωνιστές και σύντροφοί του υπέβαλλαν αίτηση στο Δ.Σ. Τυρνάβου με την οποία ζητούν να ονομαστεί μια οδός ή πλατεία του Τυρνάβου προς τιμήν του. Μεταξύ των άλλων αναφέρουν *«...Πρωτοστάτησε σ' όλους τους δημοκρατικούς προοδευτικούς αγώνες της εποχής μας, που στόχευαν στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των συντοπιτών στα πολύ δύσκολα εκείνα χρόνια και στην ολόπλευρη ανάπτυξη του Τυρνάβου.... Ο Κώστας Αρίδας δεν ήταν μόνο ένας γνήσιος ανιδιοτελής και συνεπής δημοκράτης αγωνιστής. Διεκρίνετο για το εξαιρετο ήθος του, για την ψυχική του αγνότητα, το βαθύ ανθρωπισμό, την απλότητα και τα φιλολαϊκά του αισθήματα. Οι υπογράφωντες την παρούσα αίτηση γνώρισαν από κοντά αυτόν τον λαμπρό αγωνιστή και με κεφαλαία γράμματα άνθρωπο και έχουν σχηματισμένη προσωπική αντίληψη για τον χαρακτήρα και την αγωνιστική του δράση...».* Την επιστολή αυτή προσυπέγραψαν οι : Λουλές Γεδεών του Δημητρίου, Σουβλής Χαράλαμπος του Στάμου, Μαντηλάς Νίκος του Επαμεινώνδα, Γκριζώνας Κώστας του Σπυρίδωνος, Αρίδας Θανάσης του Εμμανουήλ.

Το Δ.Σ. αρχικά αποδέχεται την αίτηση ονοματοθεσίας ενός δρόμου σε οδό «Προέδρου Κώστα Αρίδα» με σχετική ομόφωνη απόφασή του (131/1995). Εν τέλει το Δ.Σ. με την 82/2009 απόφασή του, αποφάσισε ομόφωνα να ονοματοδοτήσει ανώνυμη δημοτική οδό

έναντι της οικίας Αθανασίου Αρίδα παραπλεύρως της Παναγίας Φανερωμένης, σε οδό Προέδρου Κώστα Αρίδα...

4. ΚΑΡΑΣΟΥΛΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

7^{ος}/1934 – 3^{ος}/1935

6^{ος}/1936 – 9^{ος}/1936

Ο Αναστάσιος Καρασούλας διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου από τον Ιούλιο του 1934 μέχρι τον Μάρτιο του 1935 και από τον 6^ο/1936 – 9^{ος} /1936, ως μέλος του επιτυχόντα συνδυασμού του Κώστα Αρίδα. Ο Αν. Καρασούλας προφανώς διετέλεσε Πρόεδρος του Κ.Σ., αντικαθιστώντας στα καθήκοντά του τον κανονικά εκλεγμένο Κώστα Αρίδα, τον οποίο είχε θέσει σε αναστολή και αργότερα καθαίρεσε η τότε Κυβέρνηση.

Η εφημερίδα Ελευθερία της Λάρισας σε ρεπορτάζ της 15^{ης}/2/1934 αναφέρει «Ούτω εξελέγησαν εκ του κομμουνιστικού ψηφοδελτίου οι Κ. Σιάρakas, **Αν. Καρασούλας**, Δημ. Στάθης ή Γκίμας, **Κ. Αρίδας**, Δ. Μουκούλης, **Αθ. Κάπρας**, Ν. Μαντελάς (Μαντηλάς), Β. Χατζημητσοβίτης, Γεδεών Λουλές, Θεοφ. Χατζηρεπάνης και του ψηφοδελτίου του κ. Λάμπρου οι Ι. Κουκουνάς ή Κοκουνός, Δ. Δημουλάς, Λάμπρος Λάμπρου, Ανδρ. Ψαθάς και Ν. Ζαχαρακούλης». Ως εμφανίζεται εκτός των εργαζομένων εις την κάλπην των κομμουνιστών έρριψαν τας ψήφους των και οι πλούσιοι».

Στον Ριζοσπάστη της 31^{ης} Ιούλη 1935 ρεπορτάζ της εφημερίδας αναφέρει «Τελευταία κυκλοφόρησαν στον Τύρναβο ανοιχτά γράμματα υπογεγραμμένα από τον σ. Τάσσο Καρασούλα, παυμένο κόκκινο πρόεδρο και από τον επίσης παυμένο κόκκινο Σύμβουλο Κώστα Ζαραγκότα. Με τα γράμματα αυτά ξεσκεπάζονται οι κλεψιές και οι άλλες βρωμιές του τωρινού κοινοτικού συμβουλίου και ιδιαίτερα του Λάμπρου.

Τον περασμένο Φλεβάρη ο ειρηνοδίκης του Τυρνάβου με έγγραφό του στον εισαγγελέα και Νομάρχη ζητούσε την τιμωρία του κόκκινου προέδρου Τάσσο Καρασούλα γιατί δεν πήγε στην εκκλησία δια να αναφωνήσει, ζήτη το έθνος ζήτη η δημοκρατία, ζήτη ο στρατός!

Ο Νομάρχης ύστερα απ' αυτό κάλεσε σε απολογία τον σ. Καρασούλα. Ο κόκκινος πρόεδρος στην «απολογία» του λέγει ανάμεσα στα άλλα: «Κανένα σχετικό κονδύλι δεν αναγράφεται εις τον προϋπολογισμόν της κοινότητος δια δαπάνας τελετής (για την πρωτοχρονιά) ούτε και προηγούμενη εντολή εδόθη δια την ψήφισιν του απαιτούμενου κονδυλίου. Ανταποκριτής Τύρναβος 25 του Ιούλη (1935)».

Στο σύντομο χρονικό διάστημα που το «Κόκκινο Συμβούλιο» όπως οι τότε αρχές αποκαλούσαν την Κοινοτική Αρχή του Κ. Αρίδα, πέτυχε πολλές νίκες και πάρθηκαν πολλά μέτρα ανακούφισης των κατοίκων του Τυρνάβου...

Ο Αναστάσιος Καρασούλας συνέβαλε κι αυτός τα μέγιστα στην πρόοδο του Τυρνάβου την ταραγμένη εκείνη περίοδο, αντιμετωπίζοντας πολλές φορές στημένα δικαστήρια και καταδίκες, εντασσόμενα στην γενικότερη πολιτική του καθεστώτος να μην αφήσουν το Ενιαίο Μέτωπο (Ακανθώδες Κόκκινο Συμβούλιο) στην διακυβέρνηση της Κοινότητας Τυρνάβου.

5. ΖΑΧΑΡΙΑΣ (ΖΑΧΑΡΑΚΟΥΛΗΣ) ΝΙΚΟΛΑΟΣ (~1881 – 18/9/1950)

3^{ος}/1935 – 5^{ος}/1936

Ο Νικόλαος Ζαχαρίας (ή Ζαχαρακούλης) γεννήθηκε στον Τύρναβο πιθανόν το 1881. Διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου για περίπου ένα έτος, από τον Μάρτιο του 1935 μέχρι τον Μάιο του 1936 σε αντικατάσταση του «Κόκκινου Συμβουλίου» του Κ. Αρίδα το οποίο καθαιρέθηκε από το Μεταξικό καθεστώς.

Ο Νικόλαος Ζαχαρίας (ή Ζαχαρακούλης), συμμετείχε στις εκλογές της 11/2/1934 με το ψηφοδέλτιο του συνδυασμού του γιατρού Λάμπρου Λάμπρου, στο οποίο συμμετείχαν οι: **Λάμπρος Λάμπρου** (εκλέχθηκε), **Ν. Ζαχαρακούλης** (εκλέχθηκε), Δ. Ταουσάνης, Χ.

Τσαρχάσης, Ευ. Βασιλείου, Δ. Χασιώτης Ν. Μαρκούλης, Ι. Τσελνικούλης, Θ. Βελισιώτης, Ι. Καραούλης, **Ανδρ. Ψαθάς** (εκλέχθηκε), **Δ. Δημουλάς** (εκλέχθηκε), Αλκ. Χριστοδούλου, Εμμ. Παπαγιάννης & **Ι. Κουκουνάς** (εκλέχθηκε).

Κατά την διάρκεια της Προεδρίας του και συγκεκριμένα την 9^η Δεκεμβρίου του 1935, ο Τύρναβος όπως και η ευρύτερη περιοχή του επλήγη από ισχυρή πλημμύρα από την οποία υπέστη τρομερές καταστροφές. «*Εις 200 υπολογίζονται αι καταστραφείσαι εν όλω οι εν μέρει οικίαι, αι δε ζημίαι εκ των παρασυρθέντων οικιακών και καταστραφέντων οικιακών σκευών και επίπλων, καπνών, οίνων, οικοπνευμάτων κ.λπ. εξαιρετικώς μεγάλαι. Προς προφύλαξιν δαπάναις του Δημοσίου η Εταιρεία Μπουτ έκαμε τελευταίως αναχώματα και εις τον Τιταρήσιον από της θέσεως Μπουγάζι μέχρι του Πηνειού*».

Η πραγματικότητα όμως ήταν χειρότερη αφού σύμφωνα με την Εφημερίδα ΚΗΡΥΞ (12-12-1935) υπήρξαν δύο ανθρώπινα θύματα, ενώ πολλές εκατοντάδες ζώων παρασύρθηκαν από τα ορμητικά νερά του Τιταρήσιου, ενώ όπως χαρακτηριστικά αναφέρει τέσσερις ημέρες μετά «*ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΥΡΝΑΒΟΝ ΚΑΤΑΡΡΕΟΥΝ ΑΚΟΜΗ ΟΙΚΙΑΙ*» επισημαίνοντας την «*ΑΝΑΓΚΗ ΑΜΕΣΟΥ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΣ*». Το ρεπορτάζ μεταξύ των άλλων αναφέρει «*Εις τον Τύρναβον το φρικτόν δράμα παρουσίαζεν εχθές την απαισιωτέραν του όψιν... Εις τους δρόμους γυναικόπαιδα – τα θλιβερά θύματα της τρομακτικής καταστροφής – έτρεχαν αλλόφρονα δια να περιμαζεύσουν τα λείψανα των επίπλων των και να περισώσουν ό,τι δεν παρέσυρεν ο μανιώδης «Ξηριάς». Εις την συνοικίαν των «γύφτικων» μετά την υποχώρησιν των υδάτων του ποταμού παρουσιάζεται εν όλη τη απαισία μορφή η φρικτή καταστροφή... Εις την συνοικίαν αυτήν ευρέθη και το πτώμα ενός γέροντος ονόματι Μπάκου, μη δυνηθέντος προφανώς να κινηθή κατά την εισβολήν των υδάτων... Αγνοείται η τύχη και ενός ακόμη δια τον οποίον εκφράζονται φόβοι ότι έχει καταπλακωθή υπό τα ερείπια των καταρρευσάντων οικιών... Όπου είναι δυνατόν χρησιμοποιείται η απορροφητική αντλία του Στρατού διατεθείσα προς τούτο...»*

Για την ανακούφιση των πλημμυροπαθών, είχε συσταθεί μάλιστα Επιτροπή Περιθάλψεως που αποτελούνταν από τους : Χρόνη Παπαδάκη αν)ρχη Δ)τη Μοίρας, Χρίστο Βασιλείου Ειρηνοδίκη, Παύλο Κρίκη ανθ)ρχο Δ)της Υποδιοικήσεως, Νικόλαο Ζαχαρία Πρόεδρο Κοινότητας, Ηλία Μπέικο Οικονομικό Έφορο, Δημήτριο Θ. Μπαφάλη δικηγόρο.

Τον Ιούλιο του 1936, η ολυμπιακή φλόγα διέσχισε τους κεντρικούς δρόμους του Τυρνάβου, με αφορμή την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων στο Βερολίνο στις 1-16 Αυγούστου 1936. Η εφημερίδα *Ημερήσιος Κήρυξ* Λάρισας στο φύλλο της 24^{ης} Ιουλίου 1936 έγραφε : «*Όλος ο Τύρναβος ήτο σημαιοστόλιστος, άμα δε τη εισόδω του φωτός εις την πόλιν οι κώδωνες των εκκλησιών εκρούοοντο χαρμοσύνως, οι δε κάτοικοι συγκεντρωθέντες εις τας οδούς εξητοκραύγαζον τος δρομείς*».

Ο Ν. Ζαχαρακούλης απεβίωσε την 18/9/1950 και ενταφιάστηκε στο νεκροταφείο Τυρνάβου.

6. ΚΑΠΡΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

9^{ος}/1936 – 10^{ος}/1936

Ο **Κάπρας Αθανάσιος** φέρεται να ανέλαβε την Προεδρία της κοινότητας για ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα απομακρυνόμενος σχεδόν αμέσως αφού προέρχονταν από το επιτυχόντα συνδυασμό του Κώστα Αρίδα, τον οποίο συνδυασμό η τότε Κυβέρνηση είχε καθαίρεσει.

Η εφημερίδα *Ελευθερία* της Λάρισας σε ρεπορτάζ της 15ης/2/1934 αναφέρει «*Ούτω εξελέγησαν εκ του κομμουνιστικού ψηφοδελτίου οι Κ. Σιάρακας, Αν. Καρασούλας, Δημ. Σιάθης ή Γκίμας, Κ. Αρίδας, Δ. Μουκούλης, Αθ. Κάπρας, Ν. Μαντελάς (σ.σ. Ν. Μαντηλάς), Β. Χατζημητροσβίτης, Γεδεών Λουλές, Θεοφ. Χατζηρεπάνης και του ψηφοδελτίου του κ. Λάμπρου οι Ι. Κουκουνάς ή Κοκουνάς, Δ. Δημουλάς, Λάμπρος Λάμπρου, Ανδρ. Ψαθάς και Ν.*

Ζαχαρακούλης». Ως εμφανίζεται εκτός των εργαζομένων εις την κάλπην των κομμουνιστών έρριψαν τας ψήφους των και οι πλούσιοι».180

Ο Κάπρας Αθανάσιος μετά την απελευθέρωση του Τυρνάβου, εκλέχθηκε το 1944 στη θέση του Γραμματέα της νέας επαρχιακής επιτροπής Τυρνάβου.

Ο Δημοσθένης Μηλιούλης στην Διπλωματική του εργασία το 2021 «Ο Τύρναβος στους Κοινωνικούς Αγώνες» αναφέρει χαρακτηριστικά: «Από τις αρχές Δεκέμβρη του 1942 πολλές περιοχές στη Ελλάδα είχαν αναπτύξει τα πρώτα όργανα λαϊκής αυτοδιοίκησης και δικαιοσύνης. Με επιστέγασμα όλων των λαοκρατικών θεσμών, την Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης το 1944.309 Έως και το 1944, όλες οι απελευθερωμένες περιοχές και πόλεις, δεκάδες χωριά και κωμοπόλεις απέκτησαν με δημοκρατικό τρόπο, όργανα Λαϊκής Εξουσίας.310

Ο θεσμός άρχισε να εφαρμόζεται στην περιοχή της Θεσσαλίας με βάση την «υπ' αριθ. 6, της 10 Αυγ. 1943. Απόφαση Κοινού Γενικού Στρατηγείου Εθνικών Ομάδων Ανταρτών». Η απόφαση έλεγε πως «αι εκλογαί αύται δέον να ενεργηθώσι από τούδε [10Αυγ. 1943] και μέχρι της 30ης Σεπτεμβρίου 1943, το βραδύτερον»...311

Επισκευάστηκαν δρόμοι, γέφυρες (στον Τύρναβο είχε ανατιναχθεί από τους Γερμανούς), φτιάχτηκαν σχολεία και αναπτύχθηκε πλούσια εκπαιδευτική και πολιτιστική δραστηριότητα. Το Επαρχιακό Συμβούλιο Αυτοδιοίκησης Τυρνάβου συνέστη στις 16 Νοεμβρίου 1944 με πρόεδρο τον Αριστείδη Ψύχα και εκλέχτηκε νέα επαρχιακή επιτροπή η οποία και συνεδρίασε την επόμενη μέρα με τα εξής μέλη: Πρόεδρο Μιχάλη Λουλέ, πρώτο Αντιπρόεδρο τον Αριστείδη Ψύχα, δεύτερο Αντιπρόεδρο τον Αντώνη Χολέβα, **Αθανάσιο Κάπρα Γραμματέα** και Νίκο Ζήση Ταμιά.312».

Ο Αθανάσιος Κάπρας υπήρξε αγωνιστής και αντιστασιακός. Το 1941 συνελήφθη και κρατήθηκε στην Ακροναυπλία μαζί με τους 8-10 άλλους κρατούμενους Τυρναβίτες όπως οι Κ. Λουλές, Γ. Λουλές Κ. Αρίδας, Σ. Ζαραγκώτας, Σ. Κατσαρός Ν. Μανδηλάς.

AUSTRALIAN WAR MEMORIAL

130327

Φωτο: Βομβαρδισμένη γέφυρα του Τιταρήσιου

Ο **Δημήτριος Ταουσάνης** γεννήθηκε στον Τύρναβο το 1907. Συμμετείχε στις εκλογές της 11/2/1934 με το ψηφοδέλτιο του Ιατρού Λάμπρου Λάμπρου ως υποψήφιος κοινοτικός σύμβουλος, διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο κατά την διενέργεια του έντονου και πολωμένου πολιτικά για την εποχή προεκλογικού αγώνα.

«Συνδυασμός του Ιατρού Λάμπρου Λάμπρου: Ν. Ζαχαρακούλης, **Δ. Ταουσάνης**, Λάμπρου Ν. Λάμπρου ιατρός, Χ. Τσαρχάσης, Ευάγ. Βασιλείου, Δημ. Χασιώτης, Ν. Μαρκούλης, Ιωάννης Τσελνικούλης, Θωμάς Βελισιώτης, Ι. Καραούλης, Ανδρ. Ψαθάς, Δ. Δημουλάς, Αλκ. Χριστοδούλου, Εμμ. Παπαγιάννης και Ιω. Κουκουνός.».

«Ούτω εξελέγησαν του ψηφοδελτίου του κ. Λάμπρου: οι Ι. Κουκουνάς ή Κοκουνός, Δ. Δημουλάς, Λάμπρος Λάμπρου, Ανδρ. Ψαθάς και Ν. Ζαχαρακούλης». Ως εμφανίζεται εκτός των εργαζομένων εις την κάλπη των κομμουνιστών έρριψαν τας ψήφους των και οι πλούσιοι»180.

Ο Δημήτριος Ταουσάνης διαδραμάτισε επίσης σημαντικό ρόλο στις πολιτικές υποθέσεις του τόπου που αφορούσαν γενικότερα την κεντρική πολιτική σκηνή την προπολεμική εποχή και την κατοχική περίοδο.

Διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας την παραγμένη περίοδο 11^{ος}/1936-1940 και 1942-1943, είτε βάσει των πολιτικών πρακτικών και νομοθετικών διατάξεων που υπήρχαν και ίσχυαν κατά την περίοδο της δικτατορίας του Ιωάννη Μεταξά και της ισχύος του Α.Ν. 472/23.2.1937 σύμφωνα με τον οποίο η κυβέρνηση διόριζε στους Δήμους και τις Κοινότητες τις λεγόμενες 5/μελείς ή 3/μελείς Διοικούσες Επιτροπές, είτε βάσει των «κυβερνητικών» επιλογών της κατοχικής κυβέρνησης με τη σύμφωνη γνώμη των Γερμανών (1941-1944).

Η πρώτη περίοδος της Προεδρίας του συνέπεσε με την ανέγερση του 2^{ου} ορόφου του Νοσοκομείου Λάρισας και την πλήρη ανακαίνιση του 1^{ου} ορόφου του (1937-1940) με αποτέλεσμα οι νοσηλευτικές κλίνες να αυξηθούν σε 100. Το γεγονός αυτό από μόνο του δεν θα είχε ιδιαίτερη αξία για τον Τύρναβο πέραν της αναβάθμισης της παροχής υγείας για όσους Τυρναβίτες την χρειάζονταν, αν τη δυνατότητα της ανέγερσης δεν παρείχε ο Τυρναβίτης Ηλίας Τριανταφύλλου.

Ο Ηλίας Τριανταφύλλου ήταν πλούσιος έμπορος με καταγωγή από τον Τύρναβο που κάποια στιγμή μετέφερε την εμπορική δραστηριότητά του στην υπέρτερη Λάρισα. Παρέμεινε άγαμος. Έμεινε όμως γνωστός για τη σπουδαία δωρεά του. Η δωρεά του ανήλθε -στο εξαιρετικά για την εποχή- μεγάλο ποσό του 1.100.000 δρχ. Αργότερα το νοσοκομείο γίνεται κρατικό (ΝΠΔΔ) με Βασιλικό Διάταγμα (Β.Δ. 18-1-1954, ΦΕΚ 50/24-3-1954) και πλέον λαμβάνει το όνομα “Κουτλιμπάνειο και Τριανταφύλλειο Γενικό Νοσοκομείο Λάρισας”. Είναι αυταπόδεικτο ότι από τη δωρεά αυτή ευεργετήθηκαν και εξυπηρετήθηκαν πλήθος Τυρναβιτών.

Επί Προεδρίας του η Κοινότητα Τυρνάβου αγόρασε το σπίτι ιδιοκτησίας του πρώην Προέδρου Τυρνάβου Μιχαήλ Τσολάκη, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες της

κοινότητας και ως κοινοτικό κατάστημα. Το σπίτι κτίστηκε σύμφωνα με πληροφορίες το 1905 και αγοράστηκε από τον Δήμο το 1936-37.

Το οίκημα έχει ιστορική αξία, αφού κατά τον πόλεμο του 1912-1913 σ' αυτό έγινε η τελική σύσκεψη του τέως βασ. Κωνσταντίνου και του Επιτελείου Στρατού πριν την γενική επίθεση κατά των Τούρκων για την απελευθέρωση της υπόλοιπης Ελλάδας.

Φωτο: Το «παλιό Δημαρχείο» αναπαλαιωμένο σήμερα στεγάζεται η δημοτική βιβλιοθήκη Τυρνάβου

Ο Δ. Βαφείδης σε ρεπορτάζ στην Ελευθερία Λάρισας αναφέρει ότι «...χάρης εις τας ενέργειας του Κοινοτικού Συμβουλίου ο Τύρναβος απέκτησε τέλειον καταβρεχτήρα, ο οποίος καθημερινώς προσφέρει μεγάλας υπηρεσίας. Ο εν λόγω καταβρεχτήρ δύναται να χρησιμοποιηθεί και δια την κατάσβεσιν πυρκαϊών, καθ' όσον είναι εφωδιασμένος με όλα τα ειδικά μέσα. Ιδιαίτεροι προσπάθειαι καταβάλλονται δια τον εξωραϊσμόν της πόλεως, ούτως ώστε πολύ σύντομα να πάρη την θέσιν μεταξύ των άλλων πόλεων. Όλα αυτά οφείλονται εις τον ακούραστον Πρόεδρον κ. Ταουσάνην τον οποίον και συγχαίρομεν».

Η πρώτη περίοδος 1936-1940 του Προέδρου Δημητρίου Ταουσάνη συνέπεσε με τις διώξεις προοδευτικών πολιτών του Τυρνάβου από το Μεταξικό καθεστώς, με φυλακίσεις, εκποτίσεις και αποστολή σε στρατόπεδα συγκεντρώσεων, με κορύφωση την κήρυξη του πολέμου από τους Ιταλούς και την εποποιία των Ελλήνων στρατιωτών στο Αλβανικό Μέτωπο.

Η δεύτερη περίοδος 1942-1943 συνέπεσε με την γερμανική κατοχή της χώρας και του Τυρνάβου, αλλά και την ανάπτυξη και δράση του ανταρτικού κινήματος του Τυρνάβου, μέσα από την οργάνωση του ΕΑΜ και του ΕΛΑΣ.

Στον Τύρναβο επικρατούσε ένα κλίμα πόλωσης και πολιτικής αντιπαράθεσης μεταξύ των κατοίκων. Ταυτόχρονα όμως, οι δωσίλογοι, μαυραγορίτες και τοκογλύφοι δρούσαν ασύδοτοι. Στον Τύρναβο μάλιστα δρούσε μια μικρή μειοψηφία «βλάχων» επίσης απροκάλυπτα επιχειρώντας μέσω της «λεγεώνας» την δημιουργία του Πριγκιπάτου της Πίνδου, με υποκινητές και πρωτεργάτες τους Μουτούση, Διαμάντη και Ραποντίκα και με την άμεση υποστήριξη των Ιταλών, στο πλαίσιο της εξασφάλισης της επικυριαρχίας τους.

Τους πρώτους μήνες του 1942 αρκετοί πολλοί πολίτες του Τυρνάβου «βγήκαν» στο βουνό και στο αντάρτικο καταφέροντας με την οργανωμένη δράση τους καίρια χτυπήματα στον εχθρό, εξαναγκάζοντάς τον να συμπτυχθεί στα μεγάλα αστικά κέντρα της υπαίθρου.

Στις 21 Γενάρη 1943 τέσσερις Τυρναβίτες όμηροι των Ιταλών που τους μετέφεραν με το πλοίο «Città di Genova» πνίγονται στα νερά της Ανδριατικής. Πρόκειται για τους Τυρναβίτες Γκαραγκονούλη Σωτήριο, Κάιβα Ιωάννη, Μησιό Νικόλαο και Τσιμπλούλη Θεμιστοκλή. Ήταν όλοι τους φυλακισμένοι στο Μεζούρλο Λάρισας...

Κατά τη διάρκεια της Προεδρίας του, στις 30 Γενάρη του 1943 στο νεκροταφείο Τυρνάβου σύμφωνα εξιστορήσεις εκτελέστηκαν υπό το φως των προβολέων στρατιωτικών αυτοκινήτων ο υπίλαρχος Χρήστος Γιάγκος και ο ίλαρχος Γιάννης Πανόπουλος, μέλη της οργάνωσης «Τσιγάντε» από τους Ιταλούς φασίστες, αφού πρώτα βασανίστηκαν σκληρά. «Στις 26 Ιανουαρίου 1943 οι δύο αξιωματικοί Χρ. Γιάγκος και Γ. Πανόπουλος έλαβαν εντολή από την οργάνωση, σε συνεργασία και τη βοήθεια της «Φιλικής Εταιρείας» να μεταθούν στα περίχωρα της Ελασσόνας για να παραλάβουν Άγγλους και πυρομαχικά που θα έπεφταν με αλεξίπτωτο. Στο δρόμο όμως Τυρνάβου-Ελασσόνας, κοντά στη Μυλόγουστα, ιταλική περίπολος τους συνέλαβε, βρήκαν επάνω τους φωτοβολίδες κ.λπ., αμέσως προσήχθησαν στον Τύρναβο όπου επί πέντε ημέρες τους χτυπούσαν και τους κακοποιούσαν άγρια οι Ιταλοί να αποκαλύψουν άλλους συνεργάτες, χωρίς αποτέλεσμα. Εάν μιλούσαν πολλοί επώνυμοι Λαρισαίοι οργανωμένοι στη «Φιλική Εταιρεία» θα συλλαμβάνονταν.

Στις 30 Ιανουαρίου 1943, μετά από συνοπτικές διαδικασίες Στρατοδικείου, εκτελέστηκαν στο Νεκροταφείο Τυρνάβου στις 11 το βράδυ υπό το φως των προβολέων».

Την 16 Φλεβάρη 1943, 15 χλμ. περίπου από τον Τύρναβο στην τοποθεσία Καυκάκι - τοποθεσία πλησίον του Δαμασουλίου- οι Ιταλοί φασίστες δολοφόνησαν περισσότερους από 150 ανθρώπους όλων των ηλικιών: ανήλικα παιδιά, ηλικιωμένοι άνδρες & γυναίκες, στην πλειοψηφία τους κάτοικοι των χωριών Δομένικου & Μεσοχωρίου και άγνωστων διερχομένων...

Την επόμενη μέρα, οι Ιταλοί δολοφονούν τρεις πολίτες του Τυρνάβου δύο «καθ' οδόν της δημοσίας οδού Ελασσώνος-Τυρνάβου» (Λιλής Δ.-Μάρκου Μ.) και έναν «Έξωθι οικίας Νικ. Πράσσα Αγίας Φανερωμένης» (Πλιάτσικας Χρ.). Προηγουμένως στις 8 & 14/2/1943 δολοφονούνται από τα στρατεύματα κατοχής άλλοι δύο πολίτες του Τυρνάβου (Κεραμάς Κ.-Μπεηγιώργης Ευρ.). Επίσης στις 15/11 και 31/12/1943 εκτελούνται άλλοι δύο πολίτες του Τυρνάβου (Γιώτας Γ. – Γκαραγκούνης Ι.) ...

Ο Δημήτριος Ταουσάνης στον παροξυσμό του πολέμου και εν μέσω των πολιτικών αντιπαραθέσεων, πιθανόν εκτελέστηκε στην ευρύτερη περιφέρεια του Τυρνάβου από αντάρτες την 10/02/1944, οκτώ μήνες περίπου πριν την απελευθέρωση του Τυρνάβου από τους Γερμανούς.

Το Δ.Σ. Τυρνάβου με την αριθ. 73/1960 απόφασή του έδωσε το όνομά του σε κεντρική οδό της πόλης του Τυρνάβου.

8. ΜΠΑΦΑΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (1882/84 – 6/8/1954)

~ 1941

Ο **Δημήτριος Μπαφάλης** σύμφωνα με ανεπίσημο κατάλογο του πρώην δημοτικού υπαλλήλου του Δήμου Τυρνάβου Στέλιου Μηλιούλη, φέρεται να διετέλεσε Πρόεδρος της

Κοινότητας Τυρνάβου, για ένα χρονικό διάστημα του 1941 που δεν κατέστη δυνατόν στον γράφοντα να προσδιοριστεί, βάσει των πολιτικών πρακτικών και νομοθετικών διατάξεων που υπήρχαν κατά την περίοδο της δικτατορίας του Ιωάννη Μεταξά και της ισχύος του Α.Ν. 472/23.2.1937 σύμφωνα με τον οποίο η κυβέρνηση διόριζε στους Δήμους και τις Κοινότητες τις λεγόμενες 5/μελείς ή 3/μελείς Διοικούσες Επιτροπές.

Από σχετική έρευνα διαπιστώθηκε η ύπαρξη δύο διαφορετικών προσώπων, που έτσι κι αλλιώς είχαν σημαντική παρουσία στον Τύρναβο.

1) Ο **Δημήτριος Κ. Μπαφάλης** γεννήθηκε στον Τύρναβο το 1882 ή 1884 και απεβίωσε στις 6/8/1954. Κατατάχθηκε στη Χωροφυλακή με βαθμό του υπενωματάρχου, ενώ προάχθηκε σε Ανθυπομοίραρχο και αποστρατεύθηκε ως Ταγματάρχης το έτος 1935. Συμμετείχε στις εκστρατείες της χώρας από το 1912 μέχρι το 1923.

Σύμφωνα με τα ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, Έκτακτος Έκδοσις 1881-1831, ΑΘΗΝΑ 1935 «*Τον Φεβρουάριον του 1921 αναλαβών την Διοίκησιν Χωροφυλακής Βόλου κατέστειλε το εκραγέν τότε εν Βόλω κομμουνιστικόν κίνημα*». Κατά την άποψη του γράφοντα όμως δεν θεωρείται ότι είναι το πρόσωπο που διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου.

2) Ο **Δημήτριος Θ. Μπαφάλης**, Δικηγόρος, (προφανώς του **Θεοδώρου**), ήταν υποψήφιος κοινοτικός σύμβουλος Ανεξάρτητου Συνδυασμού στις εκλογές της 11^{ης} Φεβρουαρίου 1934 «*Συνδυασμός Ανεξάρτητος: Γ. Βαρδακώστας, Ιω. Δανίκας, Αναστάσιος Τζιούλης, Μ. Χάϊδας, Δ. Τριστέλας, και Δ. Μπαφάλης δικηγόρος*».

Επίσης ο καθηγητής Βασίλειος Χατζηαντωνίου στο ανέκδοτο πόνημά του το 1953 «*Ιστορία της Πόλεως Τυρνάβου*», συμπεριλαμβάνει τον Δημήτριο Θ. Μπαφάλη στους Δικηγόρους του Τυρνάβου. Υπό την ταύτιση αυτή του επαγγέλματος του δικηγόρου, καθώς και της δράσης του στα κοινά του Τυρνάβου, προκύπτει ότι ο Δημήτριος Μπαφάλης προφανώς ήταν γιος του Θεοδώρου, ο οποίος εξέδωσε την πρώτη εφημερίδα στον Τύρναβο με το όνομα «Ο Πέλεκυς» την 1^η Νοεμβρίου 1882. Ο Δημήτριος Θ. Μπαφάλης εργάσθηκε ως δικηγόρος στον Τύρναβο από το 1916 μέχρι το 1937 οπότε διορίσθηκε Νομάρχης Μυτιλήνης.

Όλα τα ανωτέρω στοιχεία ενισχύουν την άποψη του γράφοντα ότι ο δεύτερος αναφερόμενος είναι το πρόσωπο που διετέλεσε Πρόεδρος Τυρνάβου το 1941...

Ο Δημοσθένης Μηλιούλης στην Διπλωματική του εργασία του 2021 «Ο Τύρναβος στους Κοινωνικούς Αγώνες» αναφέρει χαρακτηριστικά σε ένα περιστατικό των βουλευτικών εκλογών της 26^{ης} Γενάρη 1936 τα εξής: «*Η φιλοβασιλική εφημερίδα «Κήρυξ» της Λάρισας ωστόσο αναφέρει ότι «Ο Τύρναβος πάλλεται εξ' ενθουσιασμού υπέρ της επαναφοράς της βασιλείας. Η χθεσινή ημέραν απέδειξεν ότι ο Τύρναβος ήτο, είναι και θα είναι η ακρόπολις του βασιλισμού και ότι σύσσωμος η πόλις θα ψηφίσει υπέρ της βασιλείας και της επαναφοράς του Βασιλέως Γεωργίου του Β'. Ζήτω ο βασιλεύς - Ζήτω ο Τύρναβος*». Στην ανταπόκριση της εφημερίδας αναφέρεται ότι πλέον οι κάτοικοι της πόλης θα ψηφίσουν βασιλιά.

Η προηγούμενη «κακή» στάση τους, η ταύτισή τους δηλαδή με τους κομμουνιστές, οφειλόταν επειδή οι προηγούμενες δημοτικές αρχές δεν διαχειρίστηκαν σωστά τα προβλήματα της πόλης. Στους δρόμους του Τυρνάβου, οι φιλοβασιλικοί αντιπρόσωποι δέχθηκαν ενθουσιώδη υποδοχή από τους κατοίκους, με τον αντιπρόσωπο του Τυρνάβου Δ. Μπαφάλη, που ήταν και ο ομιλητής της συγκέντρωσης.²²⁶ «*ΕΙΡΗΝΗ ΥΜΙΝ - Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΡΧΕΤΑΙ*». Κεντρικό άρθρο της εφημερίδας Κήρυξ (24ης Οκτωβρίου 1935).»

Φωτο: Οι Γερμανοί εισέρχονται στον Τύρναβο 18-17 Απριλίου 1941

Τον Απρίλιο του 1941 –(πιθανόν) κατά τη διάρκεια της θητείας του ως Προέδρου της Κοινότητας Τυρνάβου– η Γερμανοί εισήλθαν στον Τύρναβο. Οι ναζί μπήκαν στον Τύρναβο προερχόμενοι από Ελασσόνα με κατεύθυνση τη Λάρισα. Από την ημερομηνία εισόδου στη Λάρισα την 19/4/1941, εικάζεται ότι στον Τύρναβο εισήλθαν είτε την ίδια ημέρα είτε την προηγούμενη. Η κατάληψη του Τυρνάβου από τους Γερμανούς επέφερε μια ζοφερή περίοδο για τον Τύρναβο με πείνα, δυστυχία, νεκρούς...

Ήδη ο Ευριπίδης Χατζηκρανιώτης (αλευροβιομήχανος) πέντε μέρες πριν την άφιξη των Γερμανών στον Τύρναβο μοίρασε το σιτάρι στους Τυρναβίτες για να μην το βρουν οι Γερμανοί, που για λόγους αντεκδίκησης έκαψαν τον μύλο...

Ο Χαράλαμπος Σουβλής αναφέρει ότι «με την αποχώρηση των Άγγλων και την προέλαση των χιτλερικών στρατευμάτων οι Αρχές πανικόβλητες εγκατέλειψαν τον Τύρναβο. Οι Τυρναβίτες τρέξαν στους καταυλισμούς των Άγγλων και άλλοι μπήκαν στις σιταποθήκες (της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών) και ο καθένας ανάλογα με το μέσον μεταφοράς που είχε, μετέφερε στο σπίτι του τα λάφυρα». Για την αντιμετώπιση δε της διανομής του σιταριού, μια μερίδα κατοίκων λόγω απουσίας των Αρχών, με αυτοοργάνωση μοίρασαν μια ποσότητα σιταριού να διανεμηθεί αποκλειστικά στους απόρους πριν την έλευση των Γερμανών.

Φωτο: Ο Heinrich Himmler Κεντρική Πλατεία Τυρνάβου 9-5-1941

Σε άρθρο του ο Σάκης Κωστούλας στα «Τυρναβίτικα Μασλάτια» γράφει μεταξύ των άλλων: «Στη φωτογραφία "Κεντρική Πλατεία Τυρνάβου 9 Μαΐου 1941 ώρα 12.00" οι μεγαλύτεροι αρχιεγκληματίες έμελλε να πατήσουν τα ιερά χώματα του τόπου μας. Σε αυτή την εικόνα, ο Heinrich Himmler δίνει το Σταυρό των ιπποτών- ίσως για τις εξαιρετικές επιδόσεις της μονάδας- στον διοικητή μονάδας στρατιωτών SS ,τον Gerd Playss, επιβραβεύοντας τις κτηνώδεις ενέργειες του και δίνοντας του έρεισμα να συνεχίσει την αποτελεσματική κάθε ανθρώπινης αρχής και αξίας...».

Ο Τύρναβος από την έναρξη του πολέμου μέχρι τον Απρίλιο 1941 και την κατάληψη της χώρας από τους Γερμανούς, μέτρησε πάνω από 30 νεκρούς και αγνοούμενους από τον μέτωπο του πολέμου, ενώ σε όλη την ευρύτερη περιφέρεια οι νεκροί ξεπέρασαν του 60!!

Ταυτόχρονα αρκετοί θάνατοι στους κατοίκους επέρχονται τη χρονιά αυτή, λόγω των πολύ κακών συνθηκών διαβίωσης.

9. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΛΟΠΙΔΑΣ

1941-1942;

Ο Πελοπίδας Κοντογιάννης φέρεται να διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου για ένα σύντομο χρονικό διάστημα, πιθανόν μεταξύ του 1941-1942, σύμφωνα με τον καθηγητή Βασίλειο Χατζηαντωνίου στο ανέκδοτο πόνημά του το 1953 «Ιστορία της Πόλεως Τυρνάβου», χωρίς όμως να αναφέρεται στον ανεπίσημο κατάλογο των διατελεσάντων Προέδρων Τυρνάβου του πρώην δημοτικού υπαλλήλου Τυρνάβου Στέλιου Μηλιούλη.

Επισημαίνεται ότι η πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα το 1941-1949 ήταν ρευστή και ελεγχόμενη. Η συχνή εναλλαγή των προσώπων στην Προεδρία της Κοινότητας πιθανόν να οφείλονταν και στο ότι οι ίδιοι οι διοριζόμενοι δεν επιθυμούσαν τον διορισμό τους για ευνόητους λόγους. Δεν εξευρέθηκαν περισσότερα στοιχεία. (*)

10. ΓΚΡΟΖΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

1943

Ο Γκρόζος Νικόλαος φέρεται να διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου σύμφωνα με τον πρώην δημοτικό υπάλληλο Τυρνάβου Στέλιο Μηλιούλη, για ένα χρονικό διάστημα του 1943 που δεν κατέστη δυνατόν στον γράφοντα να προσδιοριστεί επακριβώς...

Ο Νικόλαος Γκρόζος φέρεται να διετέλεσε επίσης και Αντιπρόεδρος της Κοινότητας το 1945 (Αθ. Γαλογαύρας Πρόεδρος). (βλέπε ανωτέρω (*))

11. ΤΑΜΠΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

1944 – 1945

Ο Ταμπάκης Αθανάσιος φέρεται να διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου για το χρονικό διάστημα 1944–1945 σύμφωνα με τον πρώην δημοτικό υπάλληλο Τυρνάβου Στέλιο Μηλιούλη.

Σύμφωνα με τον δημοσιογράφο Λάζαρο Αρσενίου πριν την δημιουργία της Ε.Π.Ο.Ν. Θεσσαλίας, είχε δημιουργηθεί ο Θεσσαλικός Ιερός Λόχος (ΘΙΛ) που θεωρείται προπομπός της ΕΠΟΝ. Από τα πρώτα στελέχη του ΘΙΛ ήταν ο Ηρακλής Δομενικιώτης από τον Τύρναβο.278. Το τριμελές συμβούλιο του τοπικού ΘΙΛ Τυρνάβου αποτέλεσαν οι Νίκος Καρασούλας, Σύλας Λουλές και Θανάσης Ταμπάκης

Η εφημερίδα Ελευθερία της Λάρισας σε δημοσίευσμά της στις 17 Απριλίου 1945 (σ.2) αναφέρει «Το εκλεγμένο συμβούλιο του Τυρνάβου στην περίοδο μετά τη Βάρκιζα, καθαιρέθηκε από τον Νομάρχη Παπανασιάδη. Προηγήθηκαν συνεχόμενες αρνήσεις μελών μιας ανύπαρκτης κοινοτικής αρχής, η οποία ουδέποτε ανάλαβε τα καθήκοντά της. Αυτό όμως που προκαλεί ντροπή, ήταν η απαίτηση του Νομάρχη να δικαστούν τα μέλη του Κοινοτικού Συμβουλίου με κατηγορία της Αντιποίησης Αρχής. Έτσι και παραπέμφθηκαν στον Εισαγγελέα

των Πλημμελειοδικών οι: **Αθαν. Ταμπάκης**, Τιμολ. Κοντογιάννης, Ξενοφ. Σάμπρης, Θεοφ. Δοξάνης, Κων. Κορδελλάς, Θωμάς Αργυρούλης και η Φανή Κεραμά.313

Η εφημερίδα «Αλήθεια» σε μακροσκελές άρθρο, καυτηριάζοντας τη στάση του Νομάρχη, αναφέρει ότι οι παραπάνω σύμβουλοι εκλέχτηκαν νόμιμα από τον Λαό. Ο Λαός είχε την εξουσία και διόριζε τις Αρχές και όχι ο Ράλλης ή ο Τσουδερός. Πως θεωρείται αντιποίηση αφού με τον σχηματισμό της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας συγχωνεύτηκαν η ΠΕΕΕΑ με την Κυβέρνηση του Καΐρου. «Σε άλλα διαμερίσματα του Κράτους οι Νομάρχες ως που να διορίσουν τους νέους συμβούλους συνεργάστηκαν με τα παλιά κοινοτικά συμβούλια και τους εξέφρασαν τις ευχαριστίες τους».314».

Τους μήνες Σεπτεμβρίου-Οκτώβριος του '44 (4/9- 5/10) οι Γερμανοί εκτελούν σε διάφορες τοποθεσίες της πόλης του Τυρνάβου και έξω από αυτόν, σαράντα έναν (41) αμάχους, σε ένα πογκρόμ που εξαπέλυσαν εναντίον των Ελλήνων λίγο πριν την αναχώρησή τους από την Ελλάδα και τον Τύρναβο. Οκτώ δε από αυτούς τους εκτέλεσαν στην τοποθεσία «Κασιάνι» δείχνοντας τα εκδικητικά τους συναισθήματα για το σαμποτάζ που υπέστησαν την 23/7/1943 από την ανατίναξη των πυρομαχικών και καυσίμων...

Στις **24 Οκτώβρη 1944** ο Τύρναβος απελευθερώνεται από τους Γερμανούς, οι οποίοι εγκαταλείπουν τον Τύρναβο καταδικώμενοι από τον ΕΛΑΣ, ακολουθώντας τον δρόμο Τύρναβος – Δαμάσι – Ελασσόνα.

12. ΣΚΡΟΥΜΠΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

1945

Ο **Σκρουμπής Ιωάννης** φέρεται να διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου για σύντομο χρονικό διάστημα πιθανόν κατά το έτος 1945, σύμφωνα με τον καθηγητή Βασίλειο Χατζηαντωνίου στο ανέκδοτο πόνημά του το 1953 «Ιστορία της Πόλεως Τυρνάβου». (βλέπε ανωτέρω σελ. 75 (*))

13. ΧΑΣΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (1888 – 30/09/1948)

1946 – 1948

Ο **Χασιώτης Δημήτριος** διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου για το χρονικό διάστημα 1946–1948, σύμφωνα με τον ανεπίσημο κατάλογο του πρώην δημοτικού υπαλλήλου Τυρνάβου Στέλιου Μηλιούλη, αλλά και του καθηγητή Βασιλείου Χατζηαντωνίου στο ανέκδοτο πόνημά του το 1953 «Ιστορία της Πόλεως Τυρνάβου», την περίοδο που μαίνονταν ο εμφύλιος πόλεμος στην χώρα μας.

Ο Χασιώτης Δημήτριος ήταν υποψήφιος κοινοτικός σύμβουλος με τον συνδυασμό του Ιατρού Λάμπρου Λάμπρου κατά τις τελευταίες αυτοδιοικητικές εκλογές πριν την δικτατορία του Μεταξά και του Β' Π.Π.

Στις εκλογές της 11/2/1934 με το ψηφοδέλτιο του συνδυασμού του γιατρού Λάμπρου Λάμπρου, συμμετείχαν οι: *Λάμπρος Λάμπρου (εκλέχθηκε)*, *Ν. Ζαχαρακούλης (εκλέχθηκε)*, *Δ. Ταουσάνης*, *Χ. Τσαρχάσης*, *Ευ. Βασιλείου*, *Δ. Χασιώτης*, *Ν. Μαρκούλης*, *Ι. Τσελνικούλης*, *Θ. Βελισιώτης*, *Ι. Καραούλης*, *Ανδρ. Ψαθάς (εκλέχθηκε)*, *Δ. Δημουλάς (εκλέχθηκε)*, *Αλκ. Χριστοδούλου*, *Εμμ. Παπαγιάννης & Ι. Κουκουρός (εκλέχθηκε)*.

Στις 5-6 Σεπτεμβρίου 1948 οι δυνάμεις του Δ.Σ.Ε. επιτέθηκαν στον Τύρναβο με σκοπό την κατάληψή του και σε σφοδρή μάχη σκοτώνονται ή τραυματίζονται αρκετοί στρατιώτες και βαθμοφόροι και από τις δύο αντιμαχόμενες πλευρές, ενώ πυρπολούνται δημόσια κτίρια, οχυρωμένα σπίτια «αντιδραστικών πολιτών» και το εργοστάσιο υφαντουργίας των αδελφών Καραμπέλου...

Ο Δημήτριος Χασιώτης κατά τη διάρκεια των μαχών απάχθηκε από μέλη του Δ.Σ.Ε. γεγονός στο οποίο είχαν αναφερθεί και οι εφημερίδες «ΕΜΠΡΟΣ» στις 7-9-1948, αρ. φ. 1088 και «ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΚΗΡΥΞ» Λάρισας στις 7-9-1948, σ.4^α οι οποίοι τελικά τον σκότωσαν. Η σορός του βρέθηκε την 30-9-1948 σε περιοχή του Συκουρίου Λάρισας.

Με απόφαση του Δ.Σ. Τυρνάβου (ΑΔΣ 157/1962), δόθηκε το όνομά του σε μια οδό της πόλης του Τυρνάβου.

14. ΓΑΛΟΓΑΥΡΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

1948 – 1950

Ο Γαλογαύρας Αθανάσιος φέρεται να διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου για το χρονικό διάστημα 1948-1950, σύμφωνα με τον ανεπίσημο κατάλογο του πρώην δημοτικού υπαλλήλου Τυρνάβου Στέλιου Μηλιούλη, αλλά και του καθηγητή Βασιλείου Χατζηαντωνίου στο ανέκδοτο πόνημά του το 1953 «*Ιστορία της Πόλεως Τυρνάβου*».

Στον χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μετά το 1944 επικρατούσε ένα ασύμμετρο καθεστώς, ιδιαίτερα μετά τη συμφωνία της Βάρκιζας και τη διεξαγωγή του εμφυλίου πολέμου. Η κατάσταση αυτή επηρέασε όπως ήταν φυσικό και τον Τύρναβο...

Ο Δημοσθένης Μηλιούλης στην διπλωματική εργασία του 2020-2021 «Ο ΤΥΡΝΑΒΟΣ ΣΤΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ», μας πληροφορεί ότι η εφημερίδα «*ΑΛΗΘΕΙΑ*» στις 2 Ιουλίου 1945 σ. 3 αναφέρει: «*Ο Νομάρχης τελικά «τοποθέτησε» τους: «Α. Γαλογάβρα ως πρόεδρο, Ν. Γκρόζο αντιπρόεδρο, Ν. Ζαχαρία (Σ.Σ. Ζαχαρακούλη), Αντ. Ζέρβα, Θ. Παπαναστασίου, Ν. Μαρκούλη και Π. Ιωαννίδη ως συμβούλους».*319».

Διαπιστώνεται ότι υπάρχει μια ασυμφωνία ως προς τον χρόνο της Προεδρίας του. Το γεγονός εξηγείται επειδή πολλές φορές οι διορισμένοι δεν αναλάμβαναν τα καθήκοντά τους την περίοδο του εμφυλίου φοβούμενοι για την ζωή τους... Σύμφωνα με δημοσιεύματα της εποχής πολλές φορές η Κοινότητα έμενε ακέφαλη...

15. ΥΦΟΥΛΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

1950

Ο Υφούλης Χρήστος φέρεται ότι διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου για ένα σύντομο χρονικό διάστημα πιθανόν του έτους 1950, σύμφωνα με τον καθηγητή Βασιλείο Χατζηαντωνίου στο ανέκδοτο πόνημά του το 1953 «*Ιστορία της Πόλεως Τυρνάβου*». (βλέπε ανωτέρω σελ. 75 (*))

16. ΜΑΡΚΟΥΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

1950 – 15/4/1951

Ο Μαρκούλης Νικόλαος φέρεται ότι διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου για ένα σύντομο χρονικό διάστημα του 1950, σύμφωνα με τον καθηγητή Βασιλείο Χατζηαντωνίου στο ανέκδοτο πόνημά του το 1953 «*Ιστορία της Πόλεως Τυρνάβου*».

Ο Μαρκούλης Νικόλαος ή Νικολούλης, συμμετείχε ως υποψήφιος κοινοτικός σύμβουλος στο ψηφοδέλτιο του ιατρού Λάμπρου Λάμπρου κατά τις τελευταίες αυτοδιοικητικές εκλογές πριν την δικτατορία του Μεταξά και του Β'Π.Π.

Στις εκλογές της 11/2/1934 με το ψηφοδέλτιο του συνδυασμού του γιατρού Λάμπρου Λάμπρου, στο οποίο συμμετείχαν οι: *Λάμπρος Λάμπρου (εκλέχθηκε), Ν. Ζαχαρακούλης (εκλέχθηκε), Δ. Ταουσάνης, Χ. Τσαρχάσης, Ευ. Βασιλείου, Δ. Χασιώτης Ν. Μαρκούλης, Ι. Τσελνικούλης, Θ. Βελισιώτης, Ι. Καραούλης, Ανδρ. Ψαθάς (εκλέχθηκε), Δ. Δημουλάς (εκλέχθηκε), Αλκ. Χριστοδούλου, Εμμ. Παπαγιάννης & Ι. Κουκουρός (εκλέχθηκε).*

Ο Δημοσθένης Μηλιούλης στην διπλωματική εργασία του 2020-2021 «Ο ΤΥΡΝΑΒΟΣ ΣΤΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ», μας πληροφορεί ότι η εφημερίδα «*ΑΛΗΘΕΙΑ*» στις 2 Ιουλίου 1945 σ. 3 αναφέρει: «*Ο Νομάρχης τελικά «τοποθέτησε» τους: «Α. Γαλογάβρα ως πρόεδρο, Ν. Γκρόζο αντιπρόεδρο, Ν. Ζαχαρία (Σ.Σ. Ζαχαρακούλη), Αντ. Ζέρβα, Θ. Παπαναστασίου, Ν. Μαρκούλη και Π. Ιωαννίδη ως συμβούλους».*319», γεγονός το οποίο έρχεται σε αντίθεση με τις πληροφορίες του ανεπίσημου καταλόγου του Στέλιου Μηλιούλη. Η διαφορά αυτή δικαιολογείται αφού την περίοδο του Β'Π.Π. και των πρώτων ετών του εμφυλίου, οι οριζόμενοι από τον τότε Νομάρχη Λάρισας πολλές φορές δεν αναλάμβαναν τα καθήκοντά τους για ευνόητους λόγους, όπως και για λόγους αυτοπροστασίας τους...

Το 1945 επίσης ο Μαρκούλης Νικόλαος διετέλεσε Πρόεδρος του Συνεταιρισμού Τυρνάβου με βάση τον νέο αναγκαστικό νόμο (Α.Ν. 389 της 5/8 Ιουνίου 1945 «περί προσωρινής Διοικήσεως των Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, ΦΕΚ 145/1945³²²) Συνεταιρισμός ενιαίος αποτελούμενος από τρεις παραγωγικούς κλάδους: Σιτοπαραγωγών με 180 μέλη, καπνοκαλλιεργητών με 500 μέλη και κηπουρών με 100.

Ο Μαρκούλης Νικόλαος ήταν ο τελευταίος διορισμένος Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου πριν την ανάληψη των καθηκόντων του εκλεγμένου Προέδρου Πανταζή Πλάκα, νικητή των εκλογών της 15/4/1951.

19. ΠΛΑΚΑΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ (18/11/1891 – 26/11/1957) Πρόεδρος Κοινότητας ~ 1943 – 1944

Πρόεδρος Κοινότητας ~ 1950/1 – 1952

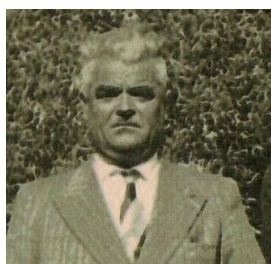
Δήμαρχος Τυρνάβου 19/01/1955 – 26/11/1957

Ο **Πλάκας Πανταζής** φέρεται να διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου για το χρονικό διάστημα 1943–1944, σύμφωνα με τον ανεπίσημο κατάλογο του πρώην δημοτικού υπαλλήλου Τυρνάβου Στέλιου Μηλιούλη, αλλά και του καθηγητή Βασιλείου Χατζηαντωνίου στο ανέκδοτο πόνημά του το 1953 «Ιστορία της Πόλεως Τυρνάβου» με βάση τις διατάξεις του Α.Ν. 472/23.2.1937 σύμφωνα με τον οποίο η κυβέρνηση διόριζε στους Δήμους και τις Κοινότητες τις λεγόμενες 5/μελείς ή 3/μελείς Διοικούσες Επιτροπές, και στην περίοδο της Γερμανικής κατοχής βάση των επιλογών της κατοχικής κυβέρνησης με τη σύμφωνη γνώμη των Γερμανών. (βλέπε σελ. 70 & 81)

20. ΣΤΑΥΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΣ (1905 – 11/11/1977)

1952 – 31/12/1954

Ο **Σταύρου Σταύρος** γεννήθηκε το 1905 και έζησε στον Τύρναβο ασχολούμενος με τη γεωργία.

Εκλέχθηκε αρχικά κοινοτικός σύμβουλος στις πρώτες αυτοδιοικητικές εκλογές της 15^{ης} Απριλίου 1951 ύστερα από μια μακρά περίοδο 17 περίπου ετών που δεν διενεργούνταν αυτοδιοικητικές εκλογές από την 11-2-1934, εξ αιτίας της δικτατορίας του Ιω. Μεταξά, του Β' Π.Π. και του εμφυλίου πολέμου.

Διετέλεσε τελευταίος Πρόεδρος της Κοινότητας Τυρνάβου το 1952–31/12/1954, εκλεγόμενος Πρόεδρος του Κοινοτικού Συμβουλίου κατά τις δημοκρατικές της Β' διετίας της Κοινοτικής Περιόδου 1951–1954 (εκλογές 15/4/1951), δεδομένου ότι ο Τύρναβος κατατάχθηκε μετέπειτα σε Δήμο, διαδεχόμενος τον Πρόεδρο Πλάκα Πανταζή.

Φωτο: Ο Πρόεδρος Σταύρου Σταύρος 4^{ος} από αριστερά (όρθιος), δίπλα του (δεξιότερα) ο Πανταζής Πλάκας (Ντόκος, Ρίμπας, Σάμπρης, Σταύρου, Πλάκας, Κολιός, Γιανακός, Τέντζερης, Ντάσιος ή Κατσαρός, Σαρχώσης, Βασιλείου) (Αρχείο οικογένειας Καραϊσκού-Σταύρου Ελένη)

Εκλέχθηκε επανεπιλεγμένος Δημοτικός Σύμβουλος Τυρνάβου στις μετέπειτα αυτοδιοικητικές εκλογικές αναμετρήσεις, διανύοντας μια πορεία ενασχόλησης με τα κοινά του Τυρνάβου ως κοινοτικός σύμβουλος, πρόεδρος κοινότητας και δημοτικός σύμβουλος από το 1951 μέχρι το 1963.

Στη διετία που διετέλεσε επικεφαλής της Κοινοτικής Αρχής 1952–1954, συνέχισε το δημιουργικό και εξωραϊστικό έργο στον Τύρναβο, με έμφαση μεταξύ των άλλων στην εκτέλεση κοινωφελών έργων, των οποίων ξεχωριστή θέση καταλαμβάνει η δενδροφύτευση του κάτω τμήματος του αλσυλλίου του Προφήτη Ηλία.

Φωτο: Εθνική γιορτή, κατάθεση στεφάνων στο Ηρώο (ΤΟΥΜΠΑ) Στο μέσον ο Κοινοτάρχης Στ. Σταύρου (Αρχείο οικογένειας-Καραϊσκού Σταύρου Ελένη)

Φωτο: Παρέλαση στην ΤΟΥΜΠΑ στην εξέδρα ο Κοινοτάρχης Στ. Σταύρου
(Αρχείο οικογένειας Καραΐσκου-Σταύρου Ελένη)

Ο Σταύρου Σταύρος απεβίωσε στον Τύρναβο στις 11/11/1977, ενταφιαζόμενος σε οικογενειακό τάφο στο νεκροταφείο Τυρνάβου.

Φωτο: Πλατεία Κ. Τυρνάβου 1959

Οντούλης Πέτρος

Πρώην Δ/ντής Δ. Τυρνάβου

ΥΓ. Ακολουθεί παρουσίαση – αναφορά των «αιρετών αρχόντων». Σαφέστατα η εξεύρεση του παραμικρού στοιχείου ή χρηστικής πληροφορίας ήταν και είναι ένα δύσκολο εγχείρημα που απαιτεί εργατώρες, κρίση και κόπο. Σε καμία περίπτωση η αναφορά στους Δημάρχους Τυρνάβου δεν κρίνεται ολοκληρωμένη και πλήρης. Η γραφή και η αναφορά των γεγονότων και των προσώπων διαμορφώνεται κάθε φορά από τα στοιχεία που υπάρχουν και την προσωπική κρίση του γράφοντα. Περισσότερα στοιχεία θεωρώ ότι θα πρέπει να αντληθούν και από τα αρχεία του Δήμου Τυρνάβου. Σε κάθε περίπτωση η αναφορά μου τίθεται στην κρίση των αναγνωστών και των διατελεσάντων δημάρχων Τυρνάβου και κάθε διόρθωση ή συμπλήρωση θεωρώ ότι θα ήταν αναγκαία ή δίκαιη... Οποιοσδήποτε επίσης που μπορεί να συνεισφέρει στην κατεύθυνση της βελτίωσης, εξασφάλισης και ανάδειξης της τοπικής μας ιστορικής μνήμης, επίσης είναι ευπρόσδεκτος.

ΠΗΓΕΣ:

- Θεσσαλικά Χρονικά, Έκτακτη Έκδοση 1881-1931, Ο Τύρναβος και τα χωριά του, Αθανασίου Μουλούλη, ΑΘΗΝΑ 1935
- ΤΥΡΝΑΒΟΣ Ιστορικές, Λαογραφικές Αναφορές, Βύρων Γ. Σκρουμπής, Τύρναβος 2001
- Ανεπίσημος Κατάλογος Κοινοταρχών & Δημάρχων υπό του Στυλιανού Μηλιούλη, Δημοτικού Υπαλλήλου Τυρνάβου από 1927 έως 1/1/1979
- Ιστορία της Πόλεως Τυρνάβου, Β. Χατζηαντωνίου ΛΑΡΙΣΑ 1953 δακτυλογραφημένο ανέκδοτο κείμενο
- Ο ΕΛΑΣ της Θεσσαλίας Σουβλής Χαράλαμπος, ΛΑΡΙΣΑ 1984, Βιογραφικά Στοιχεία
- Οι Ρίζες μου, Έλσα – Μαρία Αρίδα, Θεσσαλονίκη 1989 (σ.14-15)
- Χαρίκλεια Καμβουκίδου (1888-1913) Διηγήματα, Μιχάλης Λαφαζάνης, Τύρναβος 2018 (σ.9-10)
- Διπλωματική εργασία 2020-2021 «Ο ΤΥΡΝΑΒΟΣ ΣΤΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ», Δημοσθένης Μηλιούλης, ΑΘΗΝΑ 2021
- Μητρώο Πληρεξουσίων, Γερουσιαστών και Βουλευτών 1822-1935, Βουλή των Ελλήνων, Αθήνα 1986
- Απογραφή Προσφύγων ενεργηθείσα κατ' Απρίλιον 1923 Υπουργείο Υγιεινής, Πρόνοιας και Αντιλήψεως – Τμήμα Στατιστικής, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα 1923
- Π.Δ. της 5^{ης} Φεβρουαρίου 1930
- Οι Μεγάλοι Έλληνες εκπομπή ΣΚΑΙ 22/05/2013 27.33'–34' Π. Τατσόπουλος www.youtube.com/watch?v=O3a4QNhgiSk
- el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82_%CE%94%
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CF%8D%CF%81%CE%BD%CE%B1%CE%B2%CE%BF%CF%>
- Εφημερίδα η Καθημερινή, 22-5-2016. Γιώργος Θ. Μαυρογορδάτος, www.kathimerini.gr/society/860361/to-anathema-kai-oi-280-lithoi/
- Εφημερίδα Ο Νέος Ριζοσπάστης φ. 11-5-1933
- Εφημερίδα Νέος Κόσμος 11-5-1933
- Εφημερίδα Ριζοσπάστης 31-7-1935
- Εφημερίδα Ριζοσπάστης 31-7-1935
- Βαγγέλης Γεωργάς – Ιστορικός, 12-6-2022 https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02ZnDC3brkngnhuqoX7RE1GVRxVUdW5V5NbF7kRhG4KZU3XHz4E1DNXAfevt58a...
- Απόφαση Δ.Σ. 82/2009 Δήμου Τυρνάβου